

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knafla ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knafla ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrtno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. Amerika letno 1 dolar. — Račun poštne branilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Naše vrste morajo biti neomajne

Z dežele smo prejeli naslednji dopis:

Poročila o občnih zborih organizacij Jugoslovenske nacionalne stranke na deželi nam pričajo, da je razmah naše vsedržavne stranke v dravski banovini splošno razveseljav. Nedvomno je, da se tudi med slovenskim ljudstvom vedno močneje utrjuje spoznanje, da nam posebno v sedanjih hudih časih velika in enotna stranka zelo pomaga do ugodnega razvoja in napredka vsega našega gospodarskega, prosvetnega in socialnega življenja. Vse države, posebno pa mlade, potrebujejo čvrste hrbtenice, in ta je pri nas v Jugoslovenski nacionalni stranki in njenem neomajnem načelu o edinstvu naroda in države.

Razveseljivi so pa pri nas tudi glasovi, ki zahtevajo, da se v stranko ne smejo vse križem sprejemati ljudje, o katerih iskrenem prepričanju obstajajo resni dvomi. Naša stranka mora biti družba neomajnih in značajnih somišljenikov in ne smejo v njej imeti prostora ljudje, ki obračajo plašče po vetru, kakor jim kažejo zgolj osebne koristi. Izkoriščevalcev, ki se se vrinili k nam samo zato, da bi plezali po tej lestvi do svojega osebnega smotra, ne potrebujemo. Zlorabniki — so stranki samo v škodo in pomeni njihovo sodelovanje v stranki le kuženje dobrih somišljenikov.

Jugoslovenska nacionalna stranka ima močno življenjsko osnovo v svojem velikem smotru, ki smo ga gori očrtali in ki bi ga lahko označili tudi z utrditvijo državlanske zavesti. Mlada država potrebuje ogromno dela na tem poprišču. Močna je že v naši državi zavest, da izven Jugoslavije ni za nas življenja, a mora postati še močnejša. Doseči mora stopnjo starih držav. Vzemimo za primer Francijo. Pač ni Francoza, ki bi mu ne bila že v krvi zavest, da je francoski državljan, ki se nima ozirati nikamor drugam, pa četudi so politične razmere doma še tako razrvane.

Tako zavest bo gojila in krepila pri nas le stranka značajnih somišljenikov. Kdor prihaja v naše vrste iskat čistih osebnih koristi in slepomišit, da bi ob prvi ugodni priliki te vrste razkropil, ga je treba že zdaj postaviti pred prag. Na vodilnejših mestih naj bodo v Jugoslovenski nacionalni stranki borci, ki se ne vdajo malodušnosti in ki ne sedijo na lim vsakemu krivemu preroku, ki zavrtno ali pa tudi glasneje izkuša izpodkopavati stranki tla.

To je treba povedati, da bodo prav vse naše organizacije na straži. In še tole je treba naglasiti: Glasovi, ki zahtevajo čiste vrste, so najboljši dokaz za krepko življenjsko silo stranke.

Belgijski kralj se je smrtno ponesrečil

Vsa Belgija žaluje za svojim priljubljenim vladarjem

V soboto popoldne se je belgijski kralj Albert I. odpeljal v spremstvu svojega sluga z avtomobilom, ki ga je vodil sam, v okolico Namurja. Pri Marche les Damesu je pustil slugo pri avtomobilu, sam pa je krenil na bližnjo pečino. Ker se do večera ni vrnil, je sluga to sporočil telefonično v Bruselj, odkoder so poslali oficirsko patrolo v Namur. Po dolgem iskanju so šele ob 2. ponoči našli v neki globeli kraljevo truplo, ki je imelo hude poškodbe na glavi. Jasnno je bilo, da se je kralj ubil pri padcu s skalnate stene. Kralj Albert I., ki je bil strasten planinec, je izkušal, kakor sklepajo, splezati na nehalno dostopno pečino. Od mraza razpokano skalovje pa se je odkrutilo pod njim, tako da je kralj padel po pobočju proti cesti. Truplo so prepeljali v grad Laaken, kjer so ga položili na mrtvaški oder.

Prestolonaslednik princ Leopold in njegova soproga princesa Astrid, ki zasedeta belgijski prestol in ki sta se zadnjih 10 dni mudila v Švici, sta dobila vest o smrti belgijskega kralja v nedeljo zjutraj in sta po nekaj urah odpotovala čez Bern in Basel v Bruselj, kamor sta prispela v nedeljo ob polnoči.

Hič pokojnega kralja, italijanska prestolonaslednica Marija Jose, ki biva sedaj v Napoliju, je bila obveščena o žalostnem dogodku kar najobzirneje, ker pričakuje čez mesec dni porod. Najbrž se zaradi tega tudi pogreba ne bo mogla

udeležiti. Pač pa je njen soprog, italijanski prestolonaslednik Umberto odpotoval v Bruselj.

Belgijska vlada je izdala spričo vladarjeve smrti proglas na belgijski narod, v katerem objavlja, da je vladar Belgije umrl v žalostnih okoliščinah na večer pred 25letnico, ko je zasedel prestol. Proglas naglašja globoko žalost vsega belgijskega naroda zaradi nenadne smrti vladarja, ki je vedno požrtvovalno služil svoji domovini. Belgija je v njem izgubila voditelja, ki je v miru in vojni samo mislil, kako bi delal in živel za svojo domovino.

Belgijski ministrski svet je sklenil, da se bo pogreb pokojnega kralja Alberta I. vršil danes v četrtek. Novi kralj bo zasedel prestol v petek.

Truplo pokojnega vladarja so v ponedeljek prepeljali z gradu Laakna v kraljevsko palačo v Bruslju. Ko je šel sprevod mimo groba neznane- ga vojaka, je po vsem mestu nastala enominutna tišina.

* * *

Kakor poročajo iz Beograda, je Nj. Vel. kralj Aleksander odredil, da se pogreba Nj. Vel. belgijskega kralja Alberta I. udeleži posebno odposlanstvo, v katerem bodo Nj. Vis. knez Pavle, poslanik v Bruslju Petar Pešić in zastopnik vojaškega odposlanca v Parizu letalski podpolkovnik Dušan Radović. Odposlanstvo bo položilo na krsto pokojnega kralja Alberta venec Nj. Vel.

kralja Aleksandra in kraljice Marije. Naš kralj je dalje odredil dvorno žalovanje, ki bo trajalo 15 dni, to je od 18. februarja do 4. marca.

Položaj katoliške cerkve v Jugoslaviji je ugoden

Glasilu katoliške duhovščine v Lvovu na Poljskem «Gazzeta Koscialna» objavlja dne 28. januarja članek o položaju katoliške cerkve v Jugoslaviji. Iz članka povzemamo: «V zadnjem letu so se pojavila v nekih tujinskih listih poročila, da je katoliška cerkev v Jugoslaviji zapostavljena in v nekaterih krajih celo preganjana. Taki glasovi so se začeli širiti zlasti po objavi znane protisokolske poslanice jugoslovenskega škofstva. Takrat so nekateri nepoklicani branitelji katolištva zvali na pomoč vse svet, da bi se rešila »ogrožena katoliška vera v Jugoslaviji«. V resnici pa ni bilo sploh nikakega nasilja proti katoliški cerkvi v Jugoslaviji.»

Nato člankar opisuje današnji položaj katoliške cerkve v Jugoslaviji.

«Po ljudskem štetju z dne 31. marca leta 1931. je med 13.394.038 jugoslovenskimi prebivalci 5.217.847 katoličanov in 6.758.501 pravoslavni. Državna prispevka za te dve verolpovedi sta znašala v državnem proračunu za leto 1933./1934. za katoličane 27.696.440 Din, a za pravoslavne 38.326.630 Din. Prvi pogled kaže, da je razlika zelo velika. Toda treba je pomisliti, da je število pravoslavni za eden in pol milijona večje, to je skoro za eno četrtino in da ima pravoslavna cerkev v Jugoslaviji svojega vrhovnega poglavarja in svoja vrhovna cerkvena oblastva.

Kar se tiče plač, državna blagajna stalno plačuje vse škofo in druge višje duhovnike. Plače značajo za škofo po 7000, za kanonike pa 3000 do 4000 Din mesečno. Župnikom in kaplanom država ne priznava plač razen na področju barske nadškofije, kjer so vsi duhovniki iz dobe črnogorskega kraljestva državni nameščenci. Povprečno doseže na tem področju župnik v teku 30 službenih let mesečno 3400 Din in ima pravico do pokojnine.

Dohodki ostale katoliške duhovščine, ki ni v državni službi, so: Vsi župniki in kaplani brez razlike dobivajo od države mesečne prispevke po 450 do 800 Din. Razen tega imajo vsi duhovniki brez razlike stalne železniške legitimacije za polovično vožnjo na državnih železnicah in parnikih. Katoliški duhovniki imajo dalje čisto proste roke v pogledu bere, to je prispevkov župljanov v blagu, živilih in drugem.

Mimogrede naj se navedejo še nekatere cerkvene pristojbine. Tako stane na primer tiha maša navadno 15, peta maša 50 do 100 Din, pogrebi 100 do 200 Din. Za krste niso določene posebne pristojbine, pač pa se dajejo prostovoljni prispevki. Za proke se navadno računa po 100 do 150 Din.

Naravno je, da se v zadnji dobi občuti splošna gospodarska stiska tudi pri teh dohodkih duhovščine, toda temu niso niti najmanj krivi ne vlada in ne ostala državna oblastva.

Naposled še nekaj o odnošajih najvišjih državnih činiteljev do katoliške cerkve v Jugoslaviji. Kar se tega tiče, se lahko odločno ugotovi, da temelje ti odnošaji na resnični in iskreni strpnosti, ki je v ostalem zajamčena vsem veroizpovedim. Tako je na primer verski pouk predpisan za vse šole razen za vseučilišča. Šolska mladina mora vse nedelje in praznike redno zahajati k sv. maši, trikrat letno k spovedi in obhajilu, za enkrat na leto pa so določene še posebej tridnevne duhovne vaje za vso srednješolsko mladino. Vojska ima svoje posebne vojaške katoliške duhovnike in katoliški vojaki morajo najmanj enkrat na leto k spovedi in obhajilu. Vsem državnim nameščencem, ki hočejo na božja pota, na primer v Lurd, Rim, Sveto deželo ali drugam, dovoljujejo ministrstva potrebni dopust in poleg tega še znižano vožnjo na železnici. Tudi za domača božja pota in za katoliške zборе v raznih mestih dovoljuje prometno ministrstvo poseben popust na železnicih.

V Beogradu se je nedavno pričela akcija za gradbo katoliške katedrale. Beograjska občina je brezplačno darovala zemljišče v obsegu okoli 5000 kvadratnih metrov in v vrednosti več milijonov dinarjev. Oblastva so dovolila, da se smejo za cerkev zbirati prispevki po vsej državi. Prav tako pa so dali tudi dovoljenje za posebno loterijo, ki je bila preračunana na 50 milijonov dinarjev dohodkov. Loterija se iz raznih razlogov ni posrečila, čeprav so jo posamezna ministrstva priporočala. V Srbiji se neprestano odvijajo nove katoliške župnije in se grade nove cerkve, tako na primer samo v zadnjem času v Kraljevu, Nikšiću in Zaječaru. Nj. Veličanstvo kralj tudi sam poklanja iz svojih sredstev velika darila za katoliške cerkve. Tako je na primer samo v zadnjem času daroval za cerkvene zvonove v Zaječaru 10.000 Din, za popravilo katedrale v Djakovu 100.000 Din, za obnovo katedrale v Senju 200.000 dinarjev in tako naprej. V Beogradu je obstajala prej samo ena edina katoliška župnija, danes jih je pet.

Iz vseh teh dejstev se jasno vidi, kolika strpnost vlada v Jugoslaviji nasproti katoliški cerkvi. Razumljivo je, da se pojavijo od časa do časa kakšni nesporazumi, vendar pa to nikakor ne izpreminja splošnega položaja, ki je brezpogojno zelo ugoden za katoliško cerkev, zlasti če se upošteva, da katoličani v Jugoslaviji ne predstavljajo večine in da doslej še ni sklenjena cerkvena pogodba med Jugoslavijo in Vatikanom.

Politični pregled

Kakor smo že zadnjič pisali, se je vršila v Avstriji prava državljanska vojna

med upornimi socialisti in vojaštvom. Dr. Dollfussovi vladi se je naposled posrečilo udušiti upor. V bitkah so se rabili celo topovi. V vseh teh spopadih je padlo več tisoč ljudi.

Udušitvi upora so sledile številne aretacije socialistov in je bilo po prekem sodu

mного upornikov obsojenih na smrt.

Precej socialističnih voditeljev je pobegnilo v tujino. Zdaj je spet po vsej Avstriji vzpostavljen mir. Heimwehrovci so po udušenem uporu socialistov začeli svojo posebno politiko in že govore, da bi bil potreben povratek Habsburžanov. Baje jih v načrtu za postavitve Otona Habsburškega za avstrijskega vladarja podpira tudi Italija.

Zdaj so spet

oživeli tudi avstrijski narodni socialisti.

Londonski »Daily Mail« poroča iz Münchena, da so nemški narodni socialisti stavili po radiu avstrijskemu ministrskemu predsedniku dr. Dollfussu zahtevo, da mora sprejeti v vlado tudi zastopnike narodnih socialistov, sicer bodo avstrijski narodni socialisti priredili oboroženo vstajo.

Kakor javljajo iz Rima,

je ves fašistični tisk začel hudo gonjo proti Nemčiji

in zahteva, da se mora Nemčija odreči težnji po priključitvi Avstrije kakor tudi zahtevi po uvedbi narodno-socialistične vladavine na Dunaju.

V nedeljo so bile

v Bolgariji občinske volitve,

pri katerih so dobile vladne stranke 56 odstotkov vseh glasov. Največ glasov med posameznimi strankami pa je dobila Zveza kmetijcev, dasi je njene volilce izkušala strahovati policija. Izidi občinskih volitev v Bolgariji vsekako kažejo željo bolgarskih kmečkih množic po izpremembi sedanjih vladavine.

**Po vsej Sloveniji gre glas:
Le „Domovina“ je za nas!**

DOPISI

BERIČEVO. V nedeljo 25. t. m. bo v Kmetškem domu razstava izdelkov gospodinjstva tečaja, ki ga je priredila banska uprava pod okriljem Društva kmečkih fantov in deklet. Razstava bo odprta ves dan. Ob 16. uri bo slovesen zaključek z govori, deklamacijami in petjem. Vabimo vse, da si to poučno razstavo ogledajo.

ČRNOMELJ. Preosnovi naših podružnic Kmetijske družbe posveča sresko načelstvo vso pozornost. Med drugimi se je zadovoljivo preosnovala podružnica Kmetijske družbe v Tribučah. Od 21. v letu 1933. je naraslo število članov na 52, kar je zelo razveseljiv pojav. Podružnica je zelo delavna in se resno bavi z organizacijo vnovčevanja kmetijskih pridelkov. V poštev prihajajo v prvi vrsti perutnina in jajca (izvoz). Tudi se članstvo zanima za nakup motorne mlatilnice in za ustanovitev živinorejske selekcijske organizacije. Podružnico vodita požrtvovalno predsednik g. Miko Gabrijan iz Pribincev in tajnik g. Gavro Lumbar. Tudi podružnica Kmetijske družbe v Črnomlju se je po izdatnem počitku vzdramila k novemu življenju ter se bo čisto preosnovala in poživila. Novi odbor s predsednikom g. Antonom Grahkom in tajnikom g. Vizjakom na čelu je začel ugotavljanje podružnične imovine, ki znaša nekoliko lepih tisočakov in ki jih bodo stari in novi člani gotovo z veseljem pozdravili.

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU. Na pustno nedeljo je igral Sokol »Rodoljuba iz Amerike«. Burka je lepo uspela, kar je pričalo burno odobravanje občinstva, ki je napolnilo dvorano do zadnjega kotička. Najbolj so se odlikovali v igri sestre Belčeva, Sabadinova in Repova in bratje Belec, Golar, Kosi in Novak. Tudi ostali igralci so bili dobri. Gotovo bi bil uspeh še večji, če bi bil oder primernejši in dvorana večja. Po igri se je razvila prijetna zabava z maskerado, ki so jo obiskale posrečene maske. Pa še večkrat tako.

FLANINA PRI SEVNICI. V nedeljo 25. t. m. ob pol 12. bo v gostilniških prostorih g. Jožefa Špana redni občni zbor občinske organizacije JNS. Na zbor se vabijo člani in somišljeniki!

MALA NEDELJA. Dramski odsek sokolske čete je z uprizoritvijo burke na pustno nedeljo dosegel lep uspeh. Vsi igralci so lepo igrali svoje vloge in navzočno občinstvo zelo zabavali. Obisk je bil zadovoljiv. Neodpustno pa je, da so neka-

**RICHARD
VOSS**

16

DVA ČLOVEKA

Svoje blažene matere... Kajti, Judita, o Judita, moja mati je bila po meni odrešena svojega trpljenja; duša moje matere je zaradi ljubezni njenega sina prišla iz ognja v vicahe tja v nebeško blaženost! Izpolnil sem njeno najbolj vročo željo: storil sem tisto, za kar je hotela poprositi Madono:

Ostal sem v Rimu, v Rimu sem postal duhovnik.

Njegovo poslednje sredstvo, da me je docela podjarmil, je bilo demonsko. Bral je v moji duši, v njenem najglobljem, najbolj skritem, najtemnejšem dnu.

Zakaj potem, ko mi je živo popisal boj in trpljenje, ki me čakata, mi je naslikal zmago v tem boju; blaženost, ki bo sledila temu trpljenju.

Ponižen, siromašen duhovnik bom in — gospodoval bom; gospodoval nad človeškimi dušami!

Gospodovalno življenje, kraljevsko življenje so mi oznanjala njegova zgovorna usta. Saj je bil tudi on sam skromen, siromašen duhovnik, obenem pa vladar, kraljevski človek!

Jaz sem bil sin grofa Enne, potomec prastarega, plemenitega rodu. Dobro! Sinovi dninarjev in kmetov so bili duhovniki, postali so škofje, kardinali... To je bil med vsemi čudeži katoli-

ške cerkve največji: ribičev sin je lahko postal namestnik Kristov na zemlji.

Kakor demon je pograbila sila teh besed mojo slavohepno, gospodovanja željno dušo.

Véliko, neizmerno, ki je kronalo duhovnikovo delo na meni, se je zgodilo tako-le:

Zarana nekega dne je bilo. Zarana je spričo velike vročine zapustil papež Rim, da pojde na svoje poletno domovanje v Albeirskih gorah. Takoj po svečani maši je bil določen čas za odhod.

Ko je šel gospod Sebastijan Schwarz z menoj v Vatikan, je bilo še mračno. Krenila sva po cesti, ki vodi k vatikanskim vrtočom, in stopila skozi vrata za švicarsko telesno stražo v palačo.

Ker sem vedel, da trpi moja mati zaradi mene v ognju, sem bil tako obupan, da življenja zame ni bilo več življenje. Tudi to jutro sem čutil vse, kar sem videl in slišal prav tako, kakor ne bi bilo od tega sveta. Šla sva v Vatikan, ki ni ne poslopje ne palača, ampak mesto, ki so ga zgradila mnoga stoletja in ki bo ostalo dolgo časa na zemlji, kakor vsi zemeljski gradovi vladarjev.

Z nama so prihajali tudi mnogi cerkveni mogočniki, rimske veličine in imenitne žene, tako da je bila na dvoriščih, stopnicah in hodnikih huda gneča. Skozi ozka vrata sva prišla v zelo visoko, zelo zelo dolgo in ne zelo široko dvorano, kjer je bilo skoraj temno. Na oltarju, ki je stal ob eni izmed ozkih sten, je gorelo šest mogočnih voščenk. Plapolale so z rdečkastim sojem nad

zmešnjavo temnih titanskih postav. Te postave, ki sem jih komaj lahko ločil po obrisih in barvah, so pokrivalo ves visoki zid nad oltarjem do obokov pod stropom. Na tej in še na vseh drugih stenah se je videlo, kakor da bi silila od vseh strani kopica teles, da bi poslušala, kako bo sveti oče bral mašo. Razsvetljen pa je bil samo oltar z gorečimi voščenkami; in vse drugo je bilo kakor zavito v mračne tenčice. Zakaj v kapeli je bilo še zelo mračno in samo od ene strani je silila zviška jutrnja svetloba vanjo.

Za visoko marmornato omaro sem dobil prostor zraven gospoda Sebastijana Schwarza. Bil sem precej daleč od oltarja, toda prav njemu nasproti. Torej prav nasproti tisti legiji postav; videlo se je, kakor bi mnoge prihajale iz globine, prihajale na dan iz črne prepada, in njega napadale. Moje oči, ki so se počasi privadile mraku, so razločile v senci, kako se je na levi od oltarja odpirala zemlja in kako je črna zemlja bruhala iz sebe mrtvece: trupla in okostja! Tisti, ki so vstali, so silili iz neizmerne prostora, in za sabo so jih vleкли tisti ostali, ki so že prišli višje. Stisnjeni krog teles se je gnetel z obrazi, ki so pričali o največjem strahu in največjem upanju, ki so bili polni očaranja in so obupovali, okoli mogočnika, ki je nalik golemu titanu dvigal roko, kako bi sodil. Drhteča žena z na prsih prekrižanimi rokami se je stiskala h kolenom strašnega orjaka, prosila milosti, boječje moledovala. Toda videlo se je, kakor bi sodeča roka delila samo pogubljenje... Pod neusmiljenim sodni-

teri člani čete namesto domače posetili igro v sosedni fari. S pripadniki čete, ki izrabljajo sokolske znake le v dosego služb pri naprednjakih in za osebne koristi, a se ne menijo za sokolske predstave ter še znanke odvrtačajo od obiska, bi bilo treba temeljito obračunati.

RADEČE. Predzadnjo nedeljo se je vršil shod JNS v dvorani hotela «Jadrana» v Radečah. Zbralo se je okrog 400 somišljenikov, ki so z velikim zanimanjem sledili izvajanjem govornikov. Shod je otvoril župan in predsednik naše organizacije g. Anton Polanc, ki je podal izčrpno predsedniško poročilo, v katerem je posebno poudarjal veliko zmago pri občinskih volitvah in uspešno borbo za ohranitev sreskega sodišča. Nadaljnji poročili sta podala gg. Bogomil Trepečnik mlajši in Robert Premerstein. Naposled je bil ponovno soglasno izvoljen dosedanji odbor z županom g. Polancem na čelu. Poslanec g. Alojzij Drmelj se je v svojem govoru obširno bavil z gospodarskimi in finančnimi vprašanji, ki jim vlada posveča največjo pozornost. Razložil je znane gospodarske uredbe ministrskega sveta in se izrekel za zopetno uvedbo banovinske trošarine na vino in žganje, ki se bo porabila za javna dela. Nato je g. Ambrož podal podrobno poročilo o političnem položaju in o delu in organizaciji JNS. Banovinski svetnik g. Ravnikar je poročal o proračunskem zasedanju banovinskega sveta in razložil proračun naše banovine. Iz bednostnega sklada bo določenih 75.000 dinarjev za regulacijo hudournika Sapote, kar bo zelo velikega pomena za občini Radeče in Sv. Jurij pod Kumom. Mogoče bo zaposliti precejšnje število brezposelnih, posebno iz vrst bivših rudarjev in steklarjev. Obenem pa bo ves kraj zavarovan pred tem nevarnim hudournikom.

SV. JURIJ POD KUMOM. Predzadnjo nedeljo popoldne se je vršil v gostilni predsednika občinske organizacije JNS g. Martina Rovana shod JNS. Gostilniški prostori so bili nabito polni zborovalcev. O delovanju odbora JNS in o domačih političnih razmerah je izčrpno poročal neumorni tajnik g. Leopold Knez, ki je duša vsega nacionalnega gibanja v naši občini. Posebej je omenil uspešno borbo za ohranitev samostojne občine. Ostro je grajal one, ki so ob priliki občinskih volitev poizkusili napraviti zmedo med našimi somišljeniki. Pri volitvah je bil z majhnimi izpremembami izvoljen stari odbor z gg. Rovanom in Knezom na čelu. Nato sta govorila še narodni poslanec g. Drmelj in g. Ambrož, radeški župan pa je poročal o regulaciji Sapote.

kom pa je bila kakor živ oblak koplca angelov, ki so z glasovi trobent klicali k sodbi; in zgoraj kerubini, kakor bi bučeče hiteli navzdol na oblakih, glasnikov viharja.

Kogar je na materino priprošnje strašni Bog sprejel med srečne, tisti je občutil nebeško blaženost; tisti pa, ki zanj ni bilo odpuščanja — ki zanj ni prosila mati — je omahnil v večno globočino...

V sencah in barvah sem videl pri nejasnem odsevu počasi vstajajočega dne strašno poslednjo sodbo. Toliko bolj mistično in strašno je delovala na moj docela zmeden duh.

Svoje matere sem se spomnil. Bilo mi je, kakor bi jo bil videl. Stala je tam pred menoj na steni, nad oltarjem, na levi. Zavita je bila v mrljiško ogrinjalo in roke je žalostno iztezala, glavo je nagnila nazaj kakor v obupu, videlo se je, da tava docela sama skozi neizmernost, da išče svojega sina, ki je zaradi njega umrla, ki je zaradi njega trpela v ognju vic. Iskala me je. Če me bo našla med milijoni, me bo prišla za roko in vzdignila navzgor: tja, kjer se je drhteča Mati oklepala kolen svojega sodečega sina. Mati je hotela prositi za svojega sina, da njen sin ne bo pogubljen, ker je pusti, trpeti dušo svoje matere v vicah.

Nepremično sem strmel na samotno iščočo ženo v neizmernosti. Skoraj bi bil na ves glas zakričal: «Mati! Mati! Mati! Tu sem! Odpusti mi! Stori mi tudi to — zaradi tebe!» V svoji vročini

ŠT. VID NAD LJUBLJANO. Občinska organizacija JNS je imela te dni letno glavno skupščino v dvorani g. Kratkega. Prisotnih je bilo 86 članov in čez 40 drugih somišljenikov, ki bodov si pristopili k organizaciji. Zbor je otvoril predsednik g. Ivan Pipan. Tajnik g. Ivan Šmajdek in blagajnik g. Anton Kremžar mlajši sta podala svoji poročili. O delovanju narodne skupščine in o splošnem gospodarskem stanju v državi je poročal narodni poslanec g. Albin Koman, o banovinski skupščini pa banovinski svetnik g. Volentin Babnik. Skupščina je bila zelo živahna in poslanec g. Koman je na razna vprašanja tolmačil stališče sedanje vlade. Priporočal je pristop v JNS, ker le v tej je moč, kar so že pokazale lanske občinske volitve. Pri volitvi odbornikov je bil izvoljen po večini stari odbor s predsednikom g. Ivanom Pipanom. Članarina za leto 1934. je bila določena na letnih 6 Din. Zaradi neupoštevanja organizacijskih pravil pri zadnjih občinskih volitvah je bilo iz stranke izključenih 18 članov.

ŠMARTNO PRI LITJI. V petek 16. t. m. se je na povabilo sreskega načelstva v Litiji sestal sreski odbor za izvršitev javnih del v litijemskem srezu. Sestanka so se udeležili zastopniki iz vseh občin litijskega sreza. Na dnevnem redu je bila tudi izvolitev sreskega odposlanca v banovinski od-

bor za javna dela. Izvoljen je bil g. Josip Strman, župan iz Šmartnega. Razpravljalo se je tudi o vseh nameranih javnih delih, ki se naj izvrše v tem letu v občinah našega sreza. Zlasti se je pretresalo vprašanje nujno potrebne gradbe zasavske ceste. Sklenilo se je, da se posreduje na vseh pristojnih mestih, da se gradnja zasavske ceste prične letos, ker le tako pridejo naši delavci spet do rednega zaslužka. Županu g. Josipu Strmanu izkazano zaupanje ponovno dokazuje, da uživa naš župan na vseh mestih zaupanja. Mi, ki poznamo županovo nesebično delo, vidimo v njegovi osebi jamstvo za neumorno delovanje in upamo, da ga bodo zastopniki vseh občin litijskega sreza pri njegovem delu krepko podpirali.

— Novoustanovljeni Sokol v Šmartnem se najlepše razvija, kar izpričuje telovadnica, ki je vedno polna telovadcev, katerim načeluje brat Miro Pistotnik. Vabimo naklonjeno občinstvo, da podpira Sokola ter mladino redno pošilja k telovadbi. — Dramski odsek je v tej sezoni priredil dve veseloligri, ki sta bili prav dobro obiskani. — Sokolski občni zbor je bila veličastna počastitev jugoslovenske narodne misli. Sklenili smo, da pojdemo na delo za čim večji razmah Sokola v naši občini.

domišljiji nisem opazil, da je prišel papež in stopil k oltarju. Petje otroškega zbora je iznenada splavalo skozi oboke kakor glasovi duhov. Zdelo se mi je, da je začela množica plavajočih kerubinov peti za poslednjo sodbo; tako nezemeljsko je donelo to petje, kakor bi prihajalo navzdol, iz odprtega neba.

Videl sem papeža.

V beli obleki je stal pred oltarjem. Roke je dvigal, kakor bi ukazoval mrtvecem, naj vstanejo in pohite h Gospodu in Odrešeniku — k Sodniku in Maščevalcu; saj je imel tudi moč razvezovati in vezati na zemlji, prekinjati in blagoslavlјati.

Tedaj se je zgodilo nekaj čudovitega. Solnce je vželo. Njegovi prvi žarki so padali skozi okno v kapelo in na sliko poslednje sodbe. Vsa zalesketala se je podoba svetega očeta; vsa zalesketala se je bela podoba božjega Maščevalca; vsi zalesketali so se angeli in kerubini, ki so klicali k sodbi in nosili s seboj zmagovalno Kristovo mučilno orodje: vrv in križ, trnjevo krono in kopje, žeblje in bič. Bila je slava. Bila je gloriја!

Zlati soj velike nebeške plamenice je tako iznenada prišel v temo, dojem je bil tako silen, da so se vsi v kapeli zdrznili.

In med vriskajoče petje otroškega zbora je dal Pij IX. svoj blagoslov.

Ko sem se dvignil s kolen, sem pogledal navzgor. Tedaj sem opazil visoko nad sabo plavajočega Boga Očeta in Stvarnika, kako je trgal

mrak, kako je dejal svojim pravkar ustvarjenim svetovom prvo svetlobo, kako je odhitel odondod in na škrlatnih oblakih ter ustvaril prvega človeka — prva dva človeka.

Tudi božansko lepoto prvih dveh ljudi sem občutil v tisti veliki uri, ko sem mislil, da je na Michelangelovi sliki poslednje sodbe samotno blodeča žena duh moje rajne matere, ki ne bo rešena prej muk v onju, dokler ne bo njen najmlajši in najbolj ljubljani sin izpolnil njene najbolj vroče želje ter postal siromašen služabnik Gospodov, ponižen hlapec cerkve — kraljevski gospodovalec nad človeškimi dušami.

Tako se je zgodilo, da je postal iz mladega gospoda Roka v Rimu pater Pavel.

Deseto poglavje.

Še zmeraj: «Kako je postal iz mladega gospoda Roka pater Pavel.»

Dve leti pozneje...

Ne, še zmeraj ni na mojem obrazu izpremembe črt, izraza in pogledov, ki bi izdajali, kaj sem: siromašen služabnik najvišjega Gospoda, ponižen hlapec edino zveličavne cerkve. Še zmeraj nosim svojo glavo preveč pokoncu, še zmeraj je moja hoja preveč moška in ponosna. In molil sem, kakor le more človek moliti; svojo mater sem izmolil iz vic! Boril sem se z Bogom za dušo svoje matere, bil sem se z njim.

Sport je zdrav, toda lahko se prehladite vsled majhne neprevidnosti, radi tega mislite takoj po prvih znakih na ASPIRIN tablete in na Bayerjev križ, ki jamči za njihovo pristnost.

V. št. «JUGOFA» k. 4, Zagreb, Gajeva 32. Oglas je registr. pod S. br. 437 od 10. I. 1934.

VINICA NA KOLPI. Sadjarstvo je zelo važna gospodarska panoga za Belo krajino. Spoznanje, da nam bo med ostalimi panogami zlasti sadjarstvo pomoglo spet na noge, si postopno utira pot med prebivalstvom. Poročali smo že, da se osnuje na Vinici občinska drevosnica, za katero je dala občina brezplačno na razpolago potrebno zemljišče. Zdaj se pa ustanovi še tako potrebna podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva, ki se bo gotovo dobro razvijala, ker so Viničani veliki ljubitelji sadjarstva.

GOSPODARSTVO

Tedenski tržni pregled

SVINJE. Na svinjskem sejmu v Mariboru so bile cene: prascem, 5 do 6 tednov starim, po 100 do 200 Din, 7 do 9 tednov starim, po 140 do 150 Din, 3 do 4 mesece starim, po 200 do 250 Din, 5 do 7 mesecev starim, po 330 do 360 Din, 8 do 10 mesecev starim, po 450 do 500 Din, 1 leto starim 680 do 850 Din; kilogram žive teže 7 do 8 Din, mrtve teže 9-50 do 10 Din.

Sejmi

27. februarja: Metlika, Ig;

1. marca: Planina pri Sevnici, Velike Poljane, Toplice pri Novem mestu, Konjice, Krka, Nova vas na Blokah, Marenberg, Cirkovce;
2. marca: Velenje;
3. marca: Vransko, Oplotnica, Koprivnica, Gornja Ponikva.

Vrednost denarja

Na naših borzih smo dobili v devizah (k spodnjim tečajem se prišteje še premija 28-5 %):
 1 nizozemski goldinar za 23-08 do 23-20 Din;
 1 nemško marko za 13-54 do 13-65 Din;
 1 angleški funt šterling za 176 do 177-50 Din;
 1 ameriški dolar za 34-30 do 34-59 Din;
 100 francoskih frankov za 225-82 do 226-94 Din;
 100 italijanskih lir za 301 do 303-53 Din.

Avstrijski šiling se je trgoval v zasebnem kliringu po 8-65 do 8-85 Din. Vojna škoda se je zaključevala po 305 do 308 Din.

Kratke vesti

— Spored kmetijskih radijskih predavanj v letošnji zimi. Marca: 4. ob 3/8.: O konjskih boleznih (dr. Veble Franc); 4. ob 16.: Pomladna dela v sadovnjaku. (Flego Anton); 11. ob 3/8.: Komasačije ali zložbe (inž. Pirc Alfonz); 11. ob 16.: O perutnini in perutninarstvu (inž. Wenko Beno); 18. ob 3/8.: Vinograd pomladi (inž. Zupančič Ivo); 18. ob 16.: O zelenjadarstvu (Štrekelj Josip); 19. ob 3/8.: Naše planine in planšarstvo (inž. Pirc Alfonz); 19. ob 16.: O napravi umetnih travnikov (inž. Sadar Vinko); 25. ob 3/8.: Čebelarstvo vprašanje naše dobe (profesor Verbič Josip).

— Banovinska kmetijska šola na Grmu pri Novem mestu priredi 27. t. m. enodnevni tečaj o trsnih rezih v šolskem vinogradu v Trški gori, in sicer od 8. do 12. in od 14. do 16. Vinogradniki naj prinesejo s seboj trsne škarje. Nadalje priredi 3. marca na šoli enodnevni kletarski tečaj od 18. do 12. in od 14. do 17.

DOMAČE NOVOSTI

* Nj. Vel. kraljica na družabni prireditvi Kola srbskih sester. V beograjskem Oficirskem domu je Kolo srbskih sester v soboto zvečer priredilo slovenski ples, kateremu je prisostvovala tudi Nj. Vel. kraljica Marija. Lepi družabni prireditvi so dale poseben sijaj slikovite narodne noše iz raznih slovanskih pokrajin. V nedeljo popoldne je Nj. Vel. kraljica sprejela v avdijenci predstavnice ženskih društev iz raznih pokrajin, ki so sodelovale pri prireditvi. Po sprejemu je bila čajanka v prostorih starega dvora.

* Posojilo za regulacijo Ljubljanič odobreno. Finančni minister je v torek podpisal odlok, s katerim dovoljuje ljubljanski mestni občini najetje posojila v višini 6.683.000 Din za regulacijska dela na Ljubljanič v teku letošnjega leta. Mestna občina bo najela posojilo pri Poštni hranilnici. Za kritje posojila bo prispevala država 2.227.666 Din, ostanek pa se bo odstotno razdelil med mestno občino, banovino in Odbor za osuševanje ljubljanskega barja. S tem je vprašanje regulacije Ljubljanič končno urejeno, kar bo toplo pozdravila vsa ljubljanska javnost. Največja zasluga za ugodno rešitev tega vprašanja, ki je bilo desetletja neprestano na dnevnem redu in

kateraga rešitev je bila še prav posebno težavna v sedanji gospodarski stiski, gre brez dvoma ljubljanskemu narodnemu poslancu g. dr. Kramerju, ki je zastavil ves vpliv, da to vprašanje ni bilo pomaknjeno z dnevnega reda, kakor se je to zgodilo zaradi pomanjkanja finančnih sredstev pri mnogih drugih javnih delih. Neumorno se je trudil za rešitev tega vprašanja tudi ljubljanski podžupan profesor g. Jarc. Tudi v socialnem pogledu pomeni ta uspeh veliko pridobitev, kajti z nadaljevanjem regulacijskih del bo zopet našlo kruha in zasluga mnogo delavnih rok. Ljubljana dolguje za ta uspeh prav posebno priznanje svojemu poslancu, ministru g. dr. Albertu Kramerju.

* Dravski banovinski svet je končal letošnje zasedanje v četrtek z odobrenjem uredbe o občinskih uslužbencih. Razpravo o banovinskih davkih, trošarinah in taksah je končal banovinski svet predzadnji torek.

* Koliko listov ima Jugoslavija. Iz »Novinarskega glasnika« posnemamo naslednje številke o stanju jugoslovenskega tiska: V dravski banovini se tiska 129 listov, od teh je 6 dnevnikov, 31 tednikov, 44 mesečnikov in 49 drugih. V savski banovini: 316 listov, in sicer 7 dnevnikov, 47 tednikov, 87 mesečnikov in 183 drugih. V področju Beograda, Papčeva in Zemuna: 173 listov, od teh 3 dnevnik (tu očitno ni všteti list »Stampa«), 22 tednikov, 68 mesečnikov in 80 drugih. Donavska banovina ima 112 listov, in to 4 dnevnike, 23 tednikov, 38 mesečnikov in 37 drugih. Moravska banovina: 12 listov, od teh 10 tednikov, Primorska banovina: 17 listov, od teh 2 dnevnika, 10 tednikov in 5 drugih. Zetska banovina: 15 listov, od teh 13 tednikov in 2 druga. Drinska banovina: 36 listov, od teh 2 dnevnika, 10 tednikov, 7 mesečnikov in 17 drugih. Vrbaska banovina ima samo 1 tednik (»Vrbaske novine«). Vardarska banovina: 10 listov; od teh izhaja »Vardar« trikrat na teden.

* Volitve delavskih zaupnikov v Trbovljah. Za nedeljske volitve delavskih zaupnikov je vladalo med delavstvom v rudarskih revirjih izredno veliko zanimanje. Udeležba na volitvah je bila velika, saj beležijo nekateri obrati skoro sto odstotno udeležbo, povprečno pa je znašala udeležba okroglo 90 %. Izidi volitev po posameznih obratih trboveljskega rudnika so nastopni: v zapadnem okrožju: združeni marksisti in klerikalei 438 glasov, Narodna strokovna zveza 186 glasov; v vzhodnem okrožju: združeni 350, Narodna strokovna zveza 120; na Dobrni: združeni 56, NSZ 71;

Premagal sem ga; pustiti je moral dušo moje matere po moji molitvi in mojem boju.

Zdaj si blažena po ljubezni svojega sina. Blaženo se smehljaje gledaš name z višav...

In vendar — kaj je verdar, da vzlic temu nisem dober kristjan, da vzlic temu nisem zvest služabnik Gospodov, da vzlic temu nisem pobožen hlapec katoliške cerkve?

Nekaj je v meni, kar še ni docela ubito, kar še ni docela poduhovljeno: še zmeraj je v meni kos človeka! To je hrepenenje človeškega bitja. Hrepenenje — po čem? Gospod, ti mogočni Gospod v nebesih in življenju, po čem hrepeni moje mlado srce? Po veselju sveta, po veselju nad tem, da diham, po sreči živega bitja, po — življenju!

Ne smem hrepeneti; vsako hrepenenje živega bitja moram v sebi zadušiti, zatreti do najtišjega giba; najtišji gib je smrten greh.

Kaj bi še mogel drugega povedati? Mislim na izpremebe v sebi od tistega poletnega jutra v sikstinski kapeli.

Dugi dan me je huda vročica priklenila na posteljo.

Jaz bolan? Mladi gospod Rok bolan? Ali se je to sploh moglo zgoditi? Ali se je moglo mlado drevo sredi srečne pomladi iznenada posušiti? Vesela žival z gorá izgnada omahniti na tla, čeprav je ni zadela krogla? Orel, ki se je dvignil k oblakom in krožil nad vrhovi, iznenada pasti iz bližine solncea z ohromelimi krili na tla?

Ležal sem v mali rumeni hiši, ki ji je solnce že davno požgalo cvetoči vrt, in nisem nič več vedel o življenju. Dolge tedne sem ležal brez zavesti v vročici. Rad bi bil umrl, toda umreti nisem mogel, na življenje in smrt sem se moral boriti s koščeno ženo, ki je hotela vzeti mladega gospoda Roka, še preden je postal pravi mladi gospod Rok.

Prečastiti gospod Sebastijan Schwarz mi ni povedal; vendar pa vem, vem, da nisem bil med svojimi blodnjami v svetem Rimu ob rumeni Tiberi, ampak na gradu Enni, ob zelenem Eisacku, da sem se mudil v Vahrnu pod kostanji, da sem jezdil pod njihovimi oboki iz vej na svojem plavcu in da sta mrcini skakali okoli mene. Prišli smo na Platterjevo domačijo.

«Judita! Judita!»

Vriskal sem to ime in okoli mene so vriskale gore in doline, drevesa in grmovje, nebo in zemlja: «Judita! Judita!»

Ona je bila tam! Nežna in vitka, tako jasnega obraza in v njem so se črne oči nenavadno globoko zamišljeno upirale v svet, ki je vriskal z menoj. Svoje temno oblačilo je imela na sebi. Njene živali so bile z njo: kuna in ruševac, srebreni fazan in oba sokola...

«Ali si srečno zbrala ves svoj zverinjak, čarovnica?» sem ji zaviskal, skočil s konja, planil k njej, jo hotel objeti, hotel sem se jokati in se smeјati, hotel sem omahniti pred njo, z obema rokama sem jo hotel objeti in jo poljubiti.

Kaj pa je to? Nisem se je mogel dotakniti? Negibno sem stal; čutil sem, da mi mora sree počiti, če je ne stisnem v svoje roke, če je ne poljubim; čutil sem, da se ne morem zganiti: zame je postala nedotakljiva! Juditka s Platterjeve domačije nedotakljiva za mladega gospoda Roka, ki jo je vendar tako iz srca — ne, tako strastno, tako goreče ljubil.

Šla je mimo mene: s široko, široko odprtimi očmi, tik mimo mene in me še pogledala ni. Sploh me ni videla. Živali so ji sledile. Še Juditine živali se zame niso zmenile! Šla je skozi cvetni vrt; šla čez travnik, v kostanjev gozd. Čedalje globlje je šla vanj. Vedel sem, da jo bo gozd pogoltnil, da se bo v njem izgubila, če se ne bom mogel zganiti in pohitei za njo.

In niti uda nisem mogel premakniti! Tudi če bi ne šlo samo za moje, ampak tudi za Juditino življenje — nisem mogel!

Ušla je mojim pogledom. Še enkrat ni obstala, še enkrat se ni ozrla...

Prečastiti gospod Sebastijan Schwarz mi ni ničesar povedal o mojih blodnjah; sam pa vem, da se mi je bledlo in se teh blodenj spominjam, kakor bi bile dolgotrajne, tesnobne sanje.

Bil sem v globoki temi, zdelo se mi je, da plavam v višavah in da padam v prepade.

(Dalje prihodnjič.)

na dnevnem kopu Neži: združeni 112, NSZ 77; na separaciji: združeni 269, NSZ 103; pri zunanjem obratu: združeni 51, NSZ 49; v osrednji delavnici in električnem obratu: združeni 106, NSZ 29 glasov. Kakor pri volitvah v trboveljsko občino, tako so se tudi pri teh volitvah združili socialisti in klerikalci, kar je bilo napovedano že na sobotnem shodu v Delavskem domu, kjer so pozivali tudi žene, da pomagajo rešiti, kar se rišiti da.

* Volitve delavskih zaupnikov v Kisovcu. Burne volitve rudarskih obratnih zaupnikov so se vršile v nedeljo v kotredeški obratni pisarni. Navzočen je bil kot zastopnik rudarskega glavarstva g. inž. Zupančič. Takoj ob pričetku je prišlo med člani komisije do nesoglasja. Predsednik komisije višji inšpektor g. inž. Lepornik je vztrajal pri zahtevi, da se volijo kakor dosedaj zastopniki za vsak obrat posebej. Isto stališče je zavzel tudi član komisije NSZ, medtem ko je zastopnik marksistov zahteval, da se volitve vrše skupno za vse obrate, kakor je to zahtevala II. rudarska skupina. Po enournem odmoru so se pričele volitve. Marksisti in klerikalci so volili vezano, in sicer z volilnimi listki, na katerih je bilo napisanih vseh šest zaupnikov in šest namestnikov. Nasprotno so volilci NSZ volili svoje zaupnike za vsak obrat zase. Volitev se je udeležilo 90 odstotkov vsega delavstva. Skupna lista je prejela od 300 do 329 glasov, to pa zato, ker so šteli vse glasove obratnega delavstva skupaj. Lista NSZ je prejela do 150 glasov. Za kisovski obrat je bilo 236 upravičencev; od teh je prejela NSZ 118 do 124 glasov, torej nadpolovično večino, in bi bila izvolitev treh zaupnikov popolnoma upravičena. Ker so pa šteli skupne glasove vseh obratov (tudi kotredeškega in zunanega), so bili izvoljeni nasprotniki. Gotovo pa je že danes, da bo vodstvo obrata Kisovca upoštevalo izvolitev zaupnikov, ki so prejeli v tem obratu večino, ne pa zaupnike, ki sta jih volila tudi ostala obrata. NSZ bo vložila protest proti načinu volitev. Dosedaj so se vedno in povsod volili zaupniki za vsak obrat posebej. Letos pa je bila izjema za Zagorje in Mežico. Tudi glasovnice niso bile žigosane in so nekateri z njimi razpolagali. Razglašeno tudi ni bilo po obratih, da bodo po odredbi II. rudarske skupine skupne volitve. Vedeli so za to samo marksisti. Volitve so pokazale velik uspeh kisovskega delavstva, organiziranega v NSZ, ki ima v obratu večino. To so tudi nasprotniki dobro vedeli, zato se je volitev izvršila po njihovem načinu. Jasno

je pa dokazano, da je padla trda postojanka marksistov v Kisovcu.

* Na poti v Zagreb se podraži mleko za 300 odstotkov. Na zborovanju kmetov pridelovalcev mleka iz 10 srezov v Velikem Grdjevcu so ugotovili, da se mleko iz vasi do Zagreba zaradi mnogih posrednikov in njihovih dobičkov podraži za 300 odstotkov. Zagreb dobiva okrog 60 odstotkov potrebnega mleka od mlekarskih podjetij. Ta imajo svoje organizacije za zbiranje in prodajanje mleka in so prvi posredniki navadno vaški trgovci. V večjih krajih, kakor na primer v Belovaru so zbiralnice mleka in je tam na delu že druga vrsta posrednikov, tretji posredniki pa so pri onih zbirališčih mleka, kjer se izvrši pasteriziranje in se potem mleko z avtomobili ali pa z vlakom odpravlja v Zagreb. Pregledi, izvedeni od higienskega zavoda v Zagrebu, so že ponovno ugotovili, da je mleko v Zagrebu slabše po kakovosti kakor pa mleko, ki so ga organi zavoda pregledali po vaseh. Poleg tega je v mleku tudi mnogo več bakterij, kakor jih je bilo ugotovljenih pri prvih pregledih po vaseh. Velika množica posredovalcev torej mleko v veliki meri podražuje, pri tem pa ga tudi poslabša in spravi vanje mnogo kali in nevarnih bolezni.

* Seja ljubljanskega sreskega odbora za javna dela. Dne 14. t. m. se je vršilo v sejni dvorani Kmetijske družbe prvo zasedanje sreskega odbora za javna dela pod predsedstvom ljubljanskega sreskega načelnika g. Znidariča. Seje so se udeležili vsi od občinskih odborov izvoljeni člani, po večini župani občin ljubljanskega sreza. G. načelnik je orisal način, po katerem se bodo izvrševala postopno različna javna dela iz državnih prispevkov, in to v prvi vrsti dela, ki so splošno koristna. V drugi vrsti pa pridejo šele v poštev dela, ki so krajevnega značaja, kakor naprave in razširjenja vodovodov, znižanje kakega klanca, odstranitev hudega cestnega ovinka in podobno. Vsak odposlanec je v imenu svoje občine povedal in obrazložil svoje želje, ki so se vse zapisale in se bodo pretresale spet v banovinskem odboru, ki se bo sestal potem, ko bodo vsi srezi določili svoje odposlance. Kot odposlanec v banovinski odbor za ljubljanski srez je bil soglasno izvoljen vrhniški župan g. Stanko Hočvar, ki je obljubil, da bo storil vse, da se bodo želje posameznih občin izpolnile. Poudaril je, da se morajo v načrt vzeta javna dela izvršiti, ker so nujno potrebna in obče koristna. Prav posebno nujnost in važnost jim je pa priznati zato, ker

se bodo zaposlili z njimi številni brezposelni, ki pomenijo danes največjo skrb vsakega župana.

* Prodaja na dražbi pod desetino vrednosti. V dobi gospodarske stiske tudi marsikateri dober gospodar ne more izpolnjevati svojih obveznosti. Posledice tega so tožbe, rubežni in nazadnje dražbe. Taka dražba se je pred dnevi vršila pri nekem obrtniku v Zagorju ob Savi. Zarubljeni predmeti so bili prodani pod desetino vrednosti, to pa zato, ker so bili predmeti ocenjeni kar v naglici. Na tej dražbi so bili prodani trije po pol leta stari prašiči za 80 Din. Še tistega dne je kupec prašičke prodal za 500 Din in tako zaslužil 420 Din. Kočija, voz, šivalni stroj, seno in razno orodje so bili prodani za okroglo 400 Din, dasi je vse skupaj vredno kakih 5000 Din. Tu bi bilo treba nekaj ukreniti, ker nikakor ne gre, da se nekateri tako okoriščajo na račun bednikov, ki jih je kruto udarila usoda gospodarske stiske, stiske.

* Smrt bosanskega veterana. Komaj so se za prla vrata tega sveta za starim Čukom iz Kisovca, že je odšel za njim drugi veteran, Franc Prašnikar z Bušenj, po domače Nabušenčan. Dosegel je starost 83 let. Visokega moža so poznali daleč okrog. Priljubljen je bil zaradi svoje zgovornosti, ki je očitovala precejšnjo naobrazbo, ki si jo je pridobil v širokem svetu. Posebno rad je pripovedoval o svojih doživljajih pri zavzetju Bosne leta 1878., katerega se je udeležil s 17. polkom. V bitki pri Livnu je bil odlikovan, napredoval je do nadlovca in bil po trinajstih letih službe leta 1884. odpuščen. Bodi mu ohranjen blag spomin!

* Begunci iz Avstrije. Zadnje dni je pribežalo iz Avstrije v Maribor več avstrijskih socialnih demokratov. Mejo so prekorčili v St. Ilju v Slovenskih goricah in v Premurju in jim naša oblastva niso delala ovir. Vsi uživajo kot politični begunci pravico zatočišča po mednarodnih določbah. Večina beguncev je bila brez sredstev in zato so mariborski socialisti uvedli nabiralno akcijo. Kakšna bo nadaljna usoda teh beguncev, ni znano.

* Strojvodja je preprečil železniško nesrečo. Mariborski večerni vlak št. 9016 se je odpeljal 15. t. m. s postaje Dravograda-Meže po voznem redu ob 20.22 proti Prevaljem za Avstrijo. Na progi med Guštanjem v bližini Malgajevga spomenika pa je strojvodja vlaka začutil udarec izpod stroja in v hudi slutnji z bliskovito naglico ustavil drveči vlak. Ko sta s kurjačem pregledala

Soteščan:

Dedinja grajskih zakladov

«Ako je resnično vaše priznanje, tedaj odredite takojšnjo preiskavo». Tista bela žena je bila pri kneginji v spalnici... Opozarjam vas na pretečo nevarnost...

«Motite se, plemenita!» ji je rahlo oporekel.

«Zadeva je nujna», je silila v kneza. «Nobena trenutka ne smemo zamuditi.»

«Ustregel vam bom, čeprav ne verjamem v nevarnost.» Knezu je gorela strast iz njegovega pogleda.

Zvijajnica pa je priganjala: «Hitro, hitro! Sicer nam bo prikazen ubežala.»

Pozval je služabnika ter mu naročil, naj pokliče načelnika nočne straže. «Preiščite vse hodnike!» se je glasilo povelje. «Na dvoru se je pojavila bela žena... Pričakujem natančnega poročila.»

Načelnik se je priklonil in odšel na delo.

«Ugodil sem vam, moja lepa prijateljica,» se ji je dobrikl Julijan, zajet od njene mreže. «Zdaj pa zahtevam plačilo...»

«Bojim se, da ne bi naju kdo iznenadil... Kaj poreče kneginja, ako bi izvedela?»

«Dovolite, da vam zaprem vaša zlata usta.» — Privil jo je k sebi ter jo strastno poljubil.

Zapeljivka je v namišljeni sramežljivosti povabila glavo,

6

«Milostiva, poklanjam vam svoje srce», ji je odkrival ljubezen. «Bodite moja, samo moja...»

Zvijajnica ga je zavrnila: «Moj jasni knez, to se ne more zgoditi. Nikdar, nikdar!»

«Zakaj ne?» je zahteval pojasnila.

«Med nama je prepad, ki ga ni mogoče premostiti...»

«Vse je mogoče, milostiva!»

«Ne morem, čeprav bi rada... Med nama je velika razlika... Žal mi je, ker sem prišla na Robovje!»

«Pa se preselite semkaj na Petrinje...»

Dedinja grajskih zakladov je pomislila in rekla: «Visokost, potem bi bila oba nesrečna...»

«Nikar me ne žalostite!» ga je užalilo. «Recite, da ste samo moji...»

«Nisem!» je dahnila uporno.

Tedaj sta začula stopinje. Vstopil je načelnik straže.

«Kako vam je uspelo?» Knez ni mogel dočakati poročila.

«Prikazen je razkrita», je javil pokorno.

«Kdo je bila tista bela žena?»

«Grofica Matilda». Načelniku se je videlo na obrazu, kako hudo mu je bilo to izdati.

Kneza ni razveselila ta novica. «Kje je zdaj grofica?» ga je obšla nejevolja.

«Umaknila se je vsa užaljena v svoje stanovanje...»

Knez je odmajal z glavo in odslovil poročevalca. Za njim je odšla tudi Gizela; nobeno prigovarjanje je ni moglo pridržati.

11.

Zivljenje na Petrinjah se je zbudilo šele pozno jutraj, ko ga je obsijalo solnce. Služabnica kneginje Ane je bila prva pokoncu. Čim je stopila v njeno spalnico, je začula glasno hropenje. Vsa prestrašena je planila na hodnik in klicala osebe.

Po dolgih hodnikih so begale skrbne služabnice ter se vpraševale, kaj se je zgodilo.

Gizela, nova članica dvora, je bila prva pri kneginji, ki je ležala v omedlevici. Prizadevala se je na vse načine, da bi jo predramila.

«Ali ste videle kaj sumljivega?» je vprašala služabnice.

«Prav ničesar», so odgovorile plaho.

«Hitro po zdravnika!» je namišljeno trepetala.

«Treba je hitre pomoči!»

Služabnica je hitela iz sobe. Na hodniku je srečala grofico Matildo. «Kaj se je zgodilo?» jo vprašala in prebledela.

«Kneginja je nezavestna», je povedala in odbrzela po zdravnika.

Grofici je zastala kri po žilah, ko je zagledala nezavestno bolnico. Spomnila se je noči in slutila nevarnost. Gnusila se ji je hinavka, ki se je zvijala ob bolniški postelji in ječala: «Odprite oči... Poglejte me enkrat, samo še enkrat...»

Prišel je dvorni zdravnik ter se sklonil nad bolnico. Zbegane dvornice so odložile vso skrb na njegove rame.

«Ali je kneginja zvečer kaj takega zaužila?» je hotel najprej izvedeti.

lokomotivo, sta opazila, da se je pri stroju tenderju zlomila kolesna os in da je kolo že skočilo s tračnice. Če bi vrli stojevodja g. Spindel vlaka ne ustavil, bi nastala velika železniška nesreča, ki bi gotovo zahtevala človeške žrtve in ogromno materialno škodo. Na tem kraju se vije proga visoko nad reko Mežo. Če bi vlak ne bil pravočasno ustavljen, bi zdrčali vozovi v dolino. O nezgodi je bila obveščena postaja Dravograd-Meža, ki je poslala premikalni stroj proti Guštanju, da je potegnili vozove na postajo Dravograd-Mežo. Potniki iz tranzitnega vlaka so prenočili v Dravogradu in so naslednjega dne zjutraj nadaljevali pot v Avstrijo. Vestnemu stojevodji gre za njegovo pazljivost vse priznanje.

* Smrtna nesreča marljivega delavca. Ko je te dni pregledoval oljna stikala pri kompresorju na Gvidi v Trbovljah 40letni rudniški električar Ivan Bratun, je prišel po nesreči v dotiko z električnim tokom, ki ga je vrgel na tla. Poklicani rudniški zdravnik g. dr. Jensterle se je takoj pripeljal z reševalnim avtom na kraj nesreče in poizkušal vse, da bi ponesrečenca spravil k življenju. Ves trud zdravnika je bil zaman. Pokojni Bratun je bil doma s Polšnika. Bil je miren in trezen delavec, splošno priljubljen. Zapušča ženo in otroka.

* Samomor bolne žene. Nedavno si je v Trbovljah v duševni zmedenosti prerežala vrat 40letna žena rudarja Štefanija Zajčeva in podlegla izkrvavitvi. Nesrečna Zajčeva je živela s svojim možem v najsrečnejšem zakonu. Odkar ji je umrla mati, je hodila okrog vsa strta. Večkrat je tožila nad bolečinami v glavi. Usodnega večera se je še razgovarjala s sosedo in jo vprašala, kje igra godba, ki si jo v svoji zmedenosti domišljala. Ko je sosedka odšla, si je Zajčeva v svoji sobi z britvijo prerežala vrat. Zapustila je žalujočega moža in nedoletnega sinčka.

* Smrt šolarice pod avtobusom. V Štepanji vasi se je pripetila v torek popoldne okrog 18. ure huda nesreča, ki je zahtevala za smrtno žrtev desetletno deklico. V omenjenem času se je po gričku poleg domačije posestnika Antona Vrbinca sankala desetletna delavčeva hčerka Anica Grosmanova iz Štepanje vasi in je prišla s sankami na cesto prav v trenutku, ko je vozil mimo Magistrov avtobus iz Sostrega v Ljubljano. Ker na tem mestu onemogoča poslopje razgled po cesti, ni deklica videla avtobusa, a tudi šofer ni mogel videti deklice. Dasi je šofer še v zadnjem trenutku hitro okrenil avtobus močno na desno stran, vendar nesreče ni mogel več pre-

prečiti. Deklica je prišla pod kolo in je s hudimi poškodbami na glavi umrla takoj na kraju nesreče. Tragična smrt deklice je za njeno mater, vdovo, tem hujši, ker so šele v nedeljo pokopali njenega moža, odnosno dekličinega očeta, tovarniškega delavca Antona Grosmana. Truplo uboge deklice so prepeljali v mrtvašnico. Kolikor se je dalo ugotoviti, ne zadene pri nesreči šoferja nikakva krivda, nego je le golo naključje zahtevalo svojo žrtev.

* Požar. Nedavno je v zgodnji jutrnji urih nastal ogenj pri posestniku Kalanu, po domače Znidarju, v Slapah. Goreti je začelo na skednju, ki je zgorel. Gasilci iz Zgornjega Kašlja so bili takoj na mestu in obvarovali sosedna, le nekaj metrov oddaljena poslopja, da se niso vnela.

* Žrtev tramvaja v Ljubljani. Te dni je prišlo na Zaloški cesti v Ljubljani do hude nesreče, ki je že tretja, odkar je izvedena po Ljubljani krožna proga. Skoro čudno je, da se tramvajske nesreče v Ljubljani tako hitro vrste druga za drugo. Na Zaloški cesti je tramvaj podrl 45letnega posestnika Pavla Logondarja iz Zabnice pri Škofji Loki. Logondar je dobil pri padcu resen pretres možganov in hude notranje poškodbe. Njegovo stanje je resno.

Uradna preiskovanja

potrjujejo, da se more «Fitonin» s popolno zanesljivostjo uporabljati pri vseh poškodbah, pri stanih ranah na nogah, ranah dolgega ležanja, odprtih ozeblinah, hemoroidih itd. Steklenica 20 Din v lekarnah. Po poštnem povzetju 2 steklenici 50 Din. Poučno knjižico št. 16 pošlje brezplačno Fiton, dr. z o. j., Zagreb 1/78.

* Usoden padež s Turne. Nedavno se je odpravila na Šmarno goro gruča ljubljanskih dijakov, ki se je odločila že spodaj za vzpon na Turne. Ko so se povzpeli po pečinah, je iz družbe nenadno omahnil na strmi skali 18letni Josip Zele, doma iz Dolenjega Logatca. Tovariši padca niso mogli zadržati in je Zele strmoglavil precej globoko na prod, kjer je obležal nezavesten. Ponesrečenca so pozneje prenesli v Tacen, kjer so ga naložili na neki mimo došli avtomobil in ga odpeljali v bolnišnico.

* Huda nesreča pri podiranju drevja. Posestnikov sin Boštjan Fakin iz Stopre je za občinski kuluk pomagal v gozdu podirati hraste za občinsko cesto. Po nesreči je padel nanj ogromen hrast, ki ga je pokopal pod seboj. Delavci so potegnili Fakina izpod drevesa s polomljenimi no-

gami in hudimi notranjimi poškodbami. S ptujskim reševalnim avtom so s smrtjo se borečega Fakina prepeljali v ptujsko bolnišnico.

* Požar pri Kotljah. Dne 14. februarja je na stal požar pri Kamniku Florijan, po domače Zagerniku, na Brdinjah. Zgorela sta hiša in hlev. K sreči so rešili vse drugo, samo mesa od dveh svinj, ki je bilo shranjeno na podstrešju, je postalo plen ognja. Na mesto požara so prispeli gasilci iz Kotelj in Guštanja z brizgalnami. Poslopje je bilo zavarovano.

* Nenavaden beg iz življenja. Studenčane je v ponedeljek zvečer razburil dogodek, ki se je odigral na Aleksandrovi cesti v stanovanju železničarja Simona Bezjaka. Bezjak je bil zadnje čase zelo potrtn in se je omenjenega dne popoldne sprl s svojo ženo. V prepiru jo je udaril s kladivom po glavi. Žena je hudo zakričala in zbežala iz hiše. Bezjak je bil prepričan, da je ženo ubil in da je postal zločinec. V tej zmedenosti je poiskal vrh, jo privezal na tečaj pri vratih in se obesil. Žena je prišla šele zvečer domov in prestrašena opazila, da je v hiši vse tiho in da so vrata zaklenjena. Poklicala je na pomoč orožnike, ki so s silo odprli vrata in našli Bezjaka obešenega. Nesrečnik je bil star 59 let in je bil zaposlen v delavnicah državnih železnic na koroški postaji.

* «Ljudska samopomoč» v Mariboru. Grajski trg št. 7/I., registrirana pomožna blagajna, opozarja cenjene čitatelje na svoj današnji oglaš.

* Nočni požar. V soboto zjutraj okrog 3. je nastal požar v podstrešju stanovanjskega poslopja posestnika g. Antona Sukiča v Podgradu pri Gornji Radgoni. Ogenj je povzročil dimnik, ki je držal v podstrešju poleg lesenega trama in začel v notranjosti od stalne vročine tleti in tlel tako dolgo, dokler ni usodne noči pregorel. Ker so bili v podstrešni shrambi razni gorljivi predmeti, se je ogenj hitro razširil. Šele ko so ognjeni jeziki začeli udarjati skozi ostrešje, so se od prasketanja prebudili domači in bližnji sosedje. Gasilstvo iz Gornje Radgone in mesta Radgone je kmalu prihitelo na kraj nesreče. Po večurnem napornem gašenju je uspelo udušiti požar in preprečiti, da se niso začeli udirati stropi v spodnje stanovanjske prostore. Požar je g. Sukiču uničil vse žito, suho svinjino in drugo, kar je imel shranjeno v podstrešnih prostorih. Škoda bo krita z zavarovalnino.

* Vlak je povozil starčka. Ko je pretekli petek vozil popoldanski osebni vlak med Bučevce in Hrastjem-Moto, je ob progi v isti smeri korakal

«Kakor po navadi», je odgovorila služabnica, ki ji je stregla pri večerji.

«Kažejo se znaki zastrupljenja», je ugotovil po natančnem pregledu.

Grofica je skrivaj opazovala Gizelo, ki je pod krinko hinavstva skrivala zlobno dejanje.

Služabnice so začele bridko jokati.

Matilda je stopila pred zdravnika ter mu pokazala čašo, v kateri je bilo še nekoliko vode. Zahtevala je, naj preišče tekočino.

«Ali mislite...?» Zdravnik se ni upal izreči.

«Prepričajte se!» je ponovila odločno svojo zahtevo.

«Voda je sladka», je odvrnil, ko se je dotaknil z jezikom tekočine. «Treba jo je natanko preiskati.»

«Preiščite jo takoj!» je zahtevala nova članica knežjega dvora.

«Predrznost!» si je mislila grofica. Nekaj jo je sunilo kakor z nožem v čutečo dušo.

«Bolnici je potreben mir», je odstranil nepotrebno osebje.

«Ali upate v ozdravljenje?» je Gizela skrbno poizvedovala.

«Storil bom vse, kar bom mogel», ji je obljubil ter jo prijazno odslovil. Ostati je smela le služabnica, katero je izbral a strežnico.

«Ali je kneginjo kdo posetil?» jo je vprašal, ko sta bila sama.

«Nihče», mu je odgovorila služabnica. «Že več dni ni bilo tujega obiska.»

«Morda se je kdo izmed domačinov pritihotopil v njeno sobo...»

«Tukaj ni bilo nikogar razen mene in njenih družabnic.»

«Čudno! Odkod je potem zastrupljena voda?»

Služabnica mu ni mogla pojasniti. Vedela ni drugega nego to, da je japolnila čašo s čisto studenčnico kakor po navadi, preden je odšla počivat.

Kneginja se še vedno ni zavedla.

Zdravnik se je moral odstraniti. Pozval ga je knez, naj mu poroča o njeni bolezni. «Ali je nevarno?» ga je vprašal z glasom, ki je razodeval skrb in žalost.

«Prav nevarno», mu je moral poročati resnico.

«Ali ste dognali, kako je nastala bolezen?»

«Pokazalo se je nevarno zastrupljenje...»

Knez je omahnil v naslonjalo.

«Voda v čaši je morala biti zastrupljena...»

«To je delo nočne prikazni...» mu je šinilo v možgane. Skrivnost je ohranil zase. O tem bo govoril pozneje, kadar pretehta vse dokaze.

«Pojdite in rešite bolnico», je odslovil zdravnika. «Uporabite vse, kar veste, da ji ohranite življenje.»

Zdravnik je odšel iz sobe. Med vrati sta se srečala z grofico. Knez jo je sprejel z začudenjem.

«Prišla sem, da vam razkrijem najgršo hudobnost», je začela vsa razburjena. «Molčati ne smem in ne morem...»

«O čem govorite, milostiva?» Knezovo vprašanje je bilo hladno in brez zanimanja.

Njegovo nejevoljo je grofica hitro opazila, a ni smela odnehati. Sklenila je ostati trdna ne glede na morebitne posledice.

«Življenje naše dobre kneginje visi na drobnih nitki», si je obrisala solzo. «Nekdo jo je zastrupil... Ali veste, kdo se je drznil to storiti?»

«Vam je menda znano...» jo je pogledal sumljivo.

Matilda je stopila predenj in nadaljevala pogumno: «To je storila nova dvornica, dedinja grajskih zakladov...»

Knez je vrglo s sedeža. «Ali se upate to izreči?» je siknil v strahovitem razburjenju.

«Gizela ji je nalila v čašo strupa», je ponovila svojo obdolžitev.

Odgovoril ji je šele čez nekaj časa: «Vem, da jo sovražite, zato ji delate krivico...»

«Kar sem izrekla, lahko dokažem... Julijan, ne bojim se tvoje jeze!»

«Ne imenujte me s pravim imenom! Odslej vam tega več ne dovolim.»

«Tako vas bo imenovala ona, ki ima na vesti najgrše hudobije. Ona, ki ni nečakinja graščaka Roberta; ona je lažna dedinja grajskih zakladov...»

«Grofica, vi niste pri zdravi pameti», je rekel ter ji obrnil hrbet.

«Tako si lahko mislim o vas», mu je zarobila.

«Vi ste me silili, naj vas imenujem s pravim imenom. Zdaj ste mi vzeli to prednost fer jo dali

75letni Jurij Rauter iz Muršaka. Ker je starček precej gluha, ni slišal signalov za njim prihajajočega vlaka in nesreča je bila neizogibna. Strojvodji je komaj uspelo v zadnjem trenutku ustaviti vlak, vendar je stroj že zadel v starčka ter ga prevrnil. Rauter je dobil hude poškodbe po obrazu, nadalje notranje poškodbe, na desni nogi odrezano in zmečkano stopalo in poškodbe na rokah. Železniško osebje je ponesrečenca naložilo na vlak ter ga prepeljalo v Gornjo Radgono, kjer mu je nudil prvo pomoč zdravnik dr. Vinko Čremošnik, nato pa je bil ponesrečenec prepeljan v bolnišnico. Ni pa upanja, da bi starček okrevail.

* Nepošten pomočnik. Mesar Krautberger v Celju je že dalje časa opazil, da mu nekdo krađe slanino ter prekajeno in sirovo meso. Javil je zadevo policiji, ki je ugotovila, da krađe blago njegov pomočnik Bernard. Ukradeni slanino je prekuhal v mast, ki jo je obenem z ukradenim mesom prodajal raznim strankam v Celju. Izprva je vse tajil, potem pa je priznal krivdo. Njega in priležnico, ki je bila tudi aretirana zaradi soudeležbe, so izročili okrožnemu sodišču.

* Neznani požigalec je zažgal žago. Pred tednom je bil na Slandevi žagi na Grbinu pri Litiji podtaknjen ogenj, katerega je pravočasno opazil žagar Repovž in preprečil z drugimi delavci večji požar. Naklep pa se je neznanemu požigalcu deloma posrečil v četrti jutraj, ko je zapalil lesno skladišče na žagi, kjer se je sušil raznovrstni našagani javorjev les. To pot je spet opazil dim iz te šupe žagar Repovž, ki je takoj sklical delavce, ki pa niso mogli gasiti, ker je ogenj že objel vso leseno šupo. Odsev ognja so videli v Šmartno, odkoder so v zgodnjem jutru prišli z motorno brizgalno gasilci na pomoč. Ker pa zaradi hudega mraza ni mogla motorka delovati, so poslali hitro še po ročno brizgalno, s katero so požar omejili vsaj toliko, da ni zgorela žaga. G. Slane ima precej škode, ker za to lesno skladišče ni bil zavarovan. Vsekako mora biti požigalec kak domačin, ki se je hotel na tak podel način maščevati nad g. Slancem.

* Zaradi bede sta se oče in mati hotela znebiti novorojenčka. Pri Vranskem stanuje siromašna delavska družina, ki je pred meseci dobila v hišo novorojenčka. Koča je precej vstran od drugih stanovanjskih hiš. Sosedje niso tako mogli hitro opaziti, kdaj je prenehal v koči jok otročička. V zadnjih dneh so pa vendarle opazili, da mora biti otrok izredno ubogljiv, ker ga ni prav nič več slišati. Tedaj so pa v dve uri oddaljenem Št. Ju-

riju ob Taboru našli v hlevu nekega posestnika otročička, ki je imel okoli vratu privezan listič z napisom: Otroci je krščen; ime mu je Francek. Domači so otroka takoj prevzeli v oskrbo in ga negovali več dni, dokler niso orožniki ugotovili, da je otrok doma iz okolice Vranskega in na ime Francek krščen sin one siromašne družine. Starši so takoj priznali svoje dejanje in izjavili, da niso mogli svojega dva meseca starega otroka zaradi bede prehranjevati in da so ga sami položili na mesto, kjer so ga dobri ljudje pozneje našli.

* Strel skozi vrata. Pred dnevi je bil posestnikov sin Jožef Vuzem iz Dornave na obisku pri posestniku Francu Janžekoviču v isti vasi. Ko se je okoli 22. odpravil domov, je zdajci pred hišo počil strel, ki je prodril hišna vrata ter obtičal v Vuzmovi suknji. Krogla je Vuzem stresel iz suknje, ko jo je hotel obleči. Res sreča je bila, da ni strel zadel njega, ker je v usodnem trenutku stal pred vrati na notranji strani. Zatem se je napolnil Vuzem v bližnjo gostilno, kjer je izvedel, da je streljal neki Pavel Hrga, mizarški pomočnik iz Dornave, ki je izjavil, da je streljal zato, ker ga je prej Vuzem zmerjal s smrkavcem. Zadevo ima v rokah sodišče.

* Izsleden napadalec. Na pustni torek je pri Markovcih nekdo napadel posestnikovega sina Franca Vršiča in ga nevarno poškodoval po glavi. Orožnikom v Ptuj se je zdaj prijavil Klinc iz Markovcev in izjavil, da je bil od Vršiča izvan in da ga je poškodoval v silobranu, ker je hotel Vršič njega napasti. Orožniki slikajo Vršiča kot izzivača, Klinc je sicer miroljuben človek. Vršič leži v bolnišnici še vedno v nezvesti.

* Kovance so ponarejali. Lani v decembru so se prvič pojavili v prometu ponarejeni 50dinarski kovanci. Samo nekaj jih je bilo izdanih v promet, pa je policija že izsledila ponarejalca. Na Črnučah so namreč odkrili majhno delavnico za izdelovanje kovancev. Te dni pa so začeli v Ljubljani spet krožiti ponarejeni kovanci po 50 dinarjev. Policija je o tem prejela ovadbo in imela je srečo, da so ji ponarejalci spet takoj prišli v roke. V soboto je namreč skušal delavec Jakob G., doma iz Zelene jame, plačati v neki gostilni zapitek s kovancem za 50 Din. Natakari se je zdel kovanec nekoliko pretežak, pogledala ga je natančneje in opazila, da ima tudi čuden lesk. Obvestila je policijo, ki je denar zaplenila, že naslednjega dne pa Jakoba zaprla. Pri njem so našli še tri ponarejene kovance po 50 Din. Ko so pa izvršili na domu hišno pre-

iskavo, so jih našli še sedem, obenem pa odkrili majhno delavnico za ponarejanje kovancev. V delavnici je bilo urejeno vse potrebno; bili so tam majhni modeli, zemlja, ki je potrebna za ulivanje. In tudi kovine, tako zvane kompozicije iz svinca in cinka. Jakob sam ni delal kovancev, pač pa njegova tovariša livarja Anton K. iz Rožne doline in Rudolf D. iz Trnovega. Shajališče ponarejalcev je bila na Jakobovem domu, kjer je bila skrita majhna delavnica. Policija je ugotovila, da so kovance ponaredili v dveh partijah. Prva je bila zelo slaba, ker so v mešanici rabili preveč svinca. Druga partija ponarejenih kovancev je bila že boljša, vendar ne toliko, da bi se ne razločili od pristnih. Tudi teza menda ne ustreza.

* Kazen za zločin. Lani 28. decembra je bil v Šalovcih izvršen krvav zločin. Posestnik France Hudin se je priženil na posestvo svoje žene Ivane, ki je bila vdova ter je imela iz prvega zakona dvoje otrok, sina Alojzija in hčerko Ivanko. Otroka sta bila seveda očimu trn v peti in zaradi tega so bili prepripi v hiši na dnevnem redu. Nasilni oči je otroka tudi večkrat pretepil. Zaradi nasilstva je bil večkrat obsojen na manjše kazni. Razmere pri Hudinovi so postajale ne- vzdržne in naposled sta se zakonca ločila, stanovala sta pa še vedno pod istim krovom. Usodnega dne je Hudinova oštela 10letnega sina Janca iz drugega zakona, ker je pretepil mlajšo sestro. V prepripi se je brez vsakega povoda vmešal stari Hudin, ki ga je hotel pastorek Alojzij pomiriti. Ker je vedno huje besnel, ga je pastorek potisnil iz sobe. Ves divji je planil Hudin v svojo sobo, kjer si je bil že poprej pripravil nož, a nesrečni pastorek je šel za njim. To je postalo zanj usodno. Hudin je pograbil nož in ga zabodel pastorku v trebuh, nato je pa planil še nad ženo in jo z nožem sunil v prsi. Po zločinu je šel v gostilno in se napil žganja. Zaradi tega zločina je bil Hudin pred malim kazenskim senatom mariborskega sodišča obsojen na sedem let in tri mesece robije in na trajno izgubo častnih državljskih pravic.

Delitev plena.

Pred vlomom v lekarno je tat rekel pajdašu: «Torej, Melhijor, jaz bom vzel blagačno, ti pa kaj za prehlad.»

Ali si že član Vodnikove družbe?

drugi... Prisegam svečano, da ne bom nikdar več izgovorila vašega imena...

Zamahnil je prezirno z roko in rekel: «Grofica, o tem ni vredno govoriti. Ali ste o zastrupljenju že končali?»

«Nisem», mu je odvrnila brez bojazni. «Sleparica bi se rada ovenčala s knežjo krono...»

«Vi pa se izpreminjate v prikazen in strašite po hodnikih... Ali je to dostojno?»

«To sem storila zaradi opazovanja», je pogumno priznala.

«Tišta bela žena je zalezovala kneginjo... Kaj ste iskali ponoči v njeni spalnici?»

Grofica je vztrepetala. Zbolela jo je krivična obdolžitev. «Moja noga ni prestopila njenega praga», je odgovorila mirno, toda krivdo in odločno.

«Vi ste zastrupili kneginjo», ji je zabrusil s studom. «Morilka!»

«Lažete!» je odjeknilo iz grofice, ki je omahnila pod težo strašnega udarca. Z opotekajočimi se koraki je odšla med obupnim ihtenjem. Zunanaj na hodniku se je zgrudila.

12.

V času naše povesti je bilo zdravilstvo silno pomanjkljivo. Cvetelo pa je mazaštvo. Ljudstvo je polagalo svoje zaupanje v razna zelišča, pa tudi na vraže.

Dvornemu zdravniku Valeriju se je posrečilo, da je kneginji ohranil življenje. Bolnica se je

počasi spet zavedla. Tožila je, kako je utrujena in slabotna.

Služabnica, ki je neumorno stregla bolnici, se je morala nekoliko odpočiti. Nadomestila jo je dvornica Gizela. «Kako se počutite?» jo je vprašala sočutno.

«Obrača se mi na bolje», je odgovorila kneginja Ana. «Povejte mi, kaj se je prav za prav zgodilo. Vse je tako nekam čudno in skrivnostno...»

Plemkinja si je zakrila obraz, kakor bi jokala. «Zakaj jokate, milostiva? Nevarnost je vendar srečno minila.» Kneginja je mislila, da se Gizela boji za njeno zdravje.

«Kaj se je zgodilo, vam ne morem povedati. Preveč bi se prestrašili, kar bi vam škodovalo...»

«Ponoči se mi je moralo nekaj pripetiti. Poprej sem bila še zdrava in krepka...»

«Ali niste ponoči ničesar zaužili?»

«Samo nekaj požirkov vode kakor po navadi.» Hinavka je pobesila glavo.

«Vi mi nekaj prikrivate», je skrbelo bolnico. «Ne mučite me, milostiva!»

«Oh, ta česa!» je vzdihnila.

«Čemu se plašite? Voda mi ni mogla škodovati...»

«Strup!» Plemkinja je zavijala oči in zaječala. Kneginja je mrliško prebledela. «Ali je kdo na dvoru, ki mi streže po življenju?» je dahnila slabotno.

Gizela se je opravičevala: «Zal mi je, ker sem začela o tem govoriti... Vaše zdravje se ni dovolj utrjeno; bolezen bi se vam lahko povrnila.»

«Bodite brez skrbi zaradi mene. Povejte mi milostiva, koga imate na sumu...»

«Nikogar, vaša milost. Hudo bi mi bilo, ako bi koga krivično obsodila...»

«Morda se vam dozdeva... Vsaj to mi morate razodeti.»

«Ali je bil ponoči kdo ob vaši postelji?» je namignila s pritajeno zlobnostjo. «Ali niste videli, da se je nekdo dotaknil čaše?»

Bolnica je odkimala z glavo.

«Voda, katero ste popili, je bila zastrupljena...»

«Tedaj bom morala umreti...» je omagovala. «Povejte mi, kdo se je drznil to storiti?»

«Ne morem», se je namišljeno upirala.

«Kaj, tudi vi me hočete umoriti?» Kneginja so oblike solze. «Ne bojim se umreti, samo prikrasajte mi trpljenje...»

Hinavka je zdrknila prednjo na kolena.

«Ako mi ne odkrijete svoje tajnosti, tedaj se tudi na vas ne morem več zanesti...»

«Vašega nezaupanja bi ne mogla preboletis», se je hlinila bolnica. «Kadar okrevate, vam bom poslušno ustregla...»

«Takoj!» je zahtevala. «Sicer bi dvomila o vaši zvestobi.»

(Dalje prihodnjič.)

IZ POPOTNIKOVE TORBE

MEDMURSKÉ PRAVICE ZA ISKANJE ZLATA V DRAVI IN MURI.

Čakovec, februarja.

Nekatere medmurske vasi imajo še iz starih časov dovoljenja za iskanje zlata v Dravi in Muri. Ti medmurski zlatarji iščejo zlato od Maribora do Barča na Dravi in od Podturna do Legrada na Muri na zelo enostaven način. Glavno zbirališče zlatarjev je Donji Vidovec. Tudi okoliške vasi, kakor Sv. Marija, Donja Dubrava, Mihaovec, Kotoriba, Legrad in druge, se bavijo s tem poslom. Medmurskim zlatarjem je bilo že pod cesarico Marijo Terezijo leta 1776. izdano dovoljenje za iskanje zlata. Pozneje je taka dovoljenja izdajal davčni urad v Varaždinu, v zadnjem času pa je potrebno za to posebno dovoljenje finančnega ministrstva. Pomladi, ko skopni sneg, gredo zlatarji na delo. V ozek čoln sedeta dva moža, ki vzameta s seboj potrebne priprave in tudi zalogo živeža, ker ostaneta na delu po več dni. Zlatarsko orodje je enostavno in si ga izdelajo zlatarji sami. Med priprave spada naprej nagnjena miza, ki ima poldrugi meter dolgo ploščo s plitvimi zarezi. Drugo orodje pa je lesena lopata, ki je spredaj ostro ukovana in ki ima tudi podolgaste plitve zareze. Ko najdeta zlatarja prikladen prod, stopi eden iz čolna ter grabi z lopato nasipino. Polno lopato da pod vodo ter počaka, da voda nasipino in blato odnese in izpere. Če je kaj zlatih zrn, ostanejo med peskom v zarezah lopate. Po številu zrn se vidi, če je prod sploh vreden, da se preišče in izpere. Če najdeta zlatarja pri takih poizkusih na enem mestu kakih 10 zrn, se kar tam lotita dela, sicer pa se peljeta drugam. Ko najdeta izdatnejši prod, nalagata nagrabiljeno blato in nasipino na mizo, katero potem polivata z vodo. Po nagnjeni plošči odteka z vodo nasipina, v zarezah pa ostanejo med peskom zrnca zlata. Ta zrnca so največ po pol milimetra dolga in široka. Zlato ločijo od peska s pomočjo živega srebra. Izprano zlato se računa in plačuje po gramih. Za gram zlata so dobili pred vojno okrog 2 kroni in 34 vinarjev in se je v Kaniži povprečno prodalo po 12 kg zlata na leto. V zadnjih 30 do 40 letih pa se zlato svobodno prodaja urarjem in zlatarjem. Plačujejo pa gram zlata po 35 do 45 Din. Pripomniti je še treba, da je to iskanje zlata zelo zamudno in da se pogosto ne izplača.

KREPEK RAZVOJ JNS V LOGAŠKEM SREZU.

V nedeljo so imele občne zборе štiri občinske organizacije Jugoslovenske nacionalne stranke. — Na vseh je poročal tudi narodni poslanec gospod dr. Rape, ki so ga volilci povsod iskreno sprejeli.

Gorenji Logatec, februarja.

Občnemu zboru občinske organizacije JNS v Lazah pri Planini so prisostvovali skoro vsi člani, ki v tem kraju sestavljajo 99 odstotkov vseh volilnih upravičencev.

Zbor je otvoril g. Simčič in pozdravil vse navzočne, predvsem pa narodnega poslanca dr. Rapeta, župana iz Dolenjega Logatca g. Tršarja in bivšega predsednika občinske organizacije JNS postajnega načelnika g. Petriča, ki je zdaj na službenem mestu v Dolenjem Logatcu.

Poročilom odbora je sledilo daljše poročilo narodnega poslanca g. dr. Rapeta, ki se je podrobno bavil z željami in potrebami Lažanov in ugotavljal, da je složno delo pripomoglo do takih uspehov, ki jih nobena druga organizacija v tem kratkem času ne more pokazati. Otvoritev osnovne šole, državna podpora za dograditev šole, popravilo ceste Laze-Ivanje selo-Rakek, preskrba semenskega krompirja oškodovancem po poplavi in mnogo drugega je bilo mogoče doseči le zaradi složnega nastopa Lažanov v občinski organizaciji JNS. Zatem se je g. poslanec pečal z gospodarskimi vprašanji sreza in naposled prešel

na delo v narodni skupščini in na splošna vsedržavna vprašanja, ki zahtevajo rešitve. Poročilo je bilo sprejeto z dolgotrajnim odobravanjem.

Govoru narodnega poslanca je sledilo še poročilo o načrtu bodočega dela v občini Dolenjem Logatcu, ki ga je podal priljubljeni župan gospod Tršar. Zaključno besedo je imel postajni načelnik g. Petrič, ki se je zahvalil bivšim svojim sodelavcem in jih pozival, da tudi v bodoče ostanejo v JNS složni in zvesti v borbi.

***

Nabito polni prostori, v katerih se je vršil občni zbor občinske organizacije JNS v Gorenjem Logatcu, so bili najboljši dokaz, kako naše prebivalstvo ceni prizadevanje JNS in kako jo smatra za ono svojo organizacijo, preko katere naj se rešujejo vsa pereča gospodarska, socialna, politična in prosvetna vprašanja. Zborovanje je otvoril župan g. Puppis s kratkimi pozdravnimi besedami, nato pa je podal tajniško poročilo o delovanju organizacije v pretekli poslovni dobi notar g. Mrčevlje. Njegovo poročilo in tudi poročilo g. blagajnika sta bili sprejeti s pohvalo.

Nato je predsednik podal besedo narodnemu poslancu g. dr. Rapetu. G. poslanec je v svojem govoru kazal na izvršeno delo. V vseh svojih izvajanjih je bil tako izrpen in prepričevalen, da se iskreno odobravanje dolgo ni hotelo poleči.

***

Občni zbor občinske organizacije JNS v Starem trgu pri Rakeku je bil prav dobro obiskan. Salon Benčinove gostilne in gostilniška soba sta bila nabito polna članov, ki so prihiteli iz vseh krajev z željo, da se porazgovorijo s poslancem g. dr. Rapetom in čujejo njegovo poročilo. Predsednik g. Primšar je otvoril zbor, nato pa je podal tajnik g. Jože Jerala svoje poročilo. Ugotovljeno je bilo, da je organizacija izkušala čim več doseči v borbi z gospodarsko stisko, posebno se je zavzemala za malega človeka, četudi je treba priznati, da ni v vsem svojem delu uspešna tako, kakor sta bili njena želja in želja poedincev, ki so potrebovali zaščite. Redki neuspehi pa odbora niso omalodušili, nasprotno odbor je podvojil svoje delo. Poročilo je bilo sprejeto z odobravanjem. Pri volitvah je bil izvoljen v celoti spet stari odbor s predsednikom gospodom Primšarjem na čelu.

Po zboru je članstvo z velikim zanimanjem sledilo izvajanjem poslanca g. dr. Rapeta, ki je podal temeljito poročilo o delu v narodni skupščini, obravnaval gospodarske težave, ki jih trpe naši ljudje, in kazal pota, ki naj jih ubere strankina organizacija, da čim prej doseže izboljšanje hudega položaja.

***

Nabito polna dvorana pri Zumru ob priliki občnega zbora JNS v Cerknici pri Rakeku je pričala, da zanimanje volilcev za delo in napredek naše stranke nista ostala le razveseljiva kakor doslej, temveč sta se še stopnjevala. Predsednik g. dr. Stanko Pušenjak je otvoril zborovanje z željo, da bi tudi tretji občni zbor organizacije pokazal sliko napredka in volje do dela. G. Zumer mlajši je podal izrpeno tajniško poročilo, nato pa blagajnik g. Carnelutti še blagajniško. Pri volitvah je občni zbor spet z vsemi proti trem glasovom izvolil pomnoženi stari odbor s predsednikom g. dr. Stankom Pušenjakom na čelu. Predsednik se je zahvalil za izraz zaupanja in izjavil, da bo neomajno stopal v delu za blaginjo naroda po dosedanji poti zaščite članstva in podpiranja pomoči vrednih in potrebnih.

Sledilo je poročilo narodnega poslanca gospoda dr. Rapeta, ki se je dotaknil vseh vprašanj, ki danes zadevajo našega človeka, in dosegel za izrpeno izvajanja toplo priznanje.

Naposled je podal poročilo o delu banovinskega sveta še banovinski svetnik g. Remžgar. Pokazal je na težave, ki jih ima pri dosezanju ugodnosti za logaški srez, pri tem pa je vendarle mogoč z veseljem ugotoviti, da delo ni bilo zaman, ampak je rodilo lepe uspehe. Poročilo je bilo sprejeto s toplim pritrditvjem.

Nazadnje je občni zbor izglasoval popolno zaupanje svojemu narodnemu poslancu g. dr. Stanku Rapetu in banovinskemu svetniku g. Ivanu Remžgarju.

PISMO IZ HRASTNIKA.

Hrastnik, februarja.

Iz naše, lahko rečemo, žalostne doline se malokdaj oglasimo. Vedno in vedno moledovati ni navada ljudi, ki so vajeni vsega hudega. Med temi smo v prvi vrsti mi rudarji. Zadnja leta je šlo preko naših ram hudo gorje, pa vendar nismo klonili. Prav nasprotno! Pričeli smo se prebujati. Večina delavstva se je doslej naslanjala na tiste, ki so trdili, da imajo edino oni pravico zastopati delavske koristi. Pri tem so pričakovali pomoči od internacionale. Te pomoči mi rudarji nismo dočakali, pač pa smo dočakali odpustitve iz službe, znižanje zaslužkov in nešteto drugih takih dobrot.

Videč to, smo se tudi rudarji postavili odločno na stališče narodnega strokovnega gibanja. Ustanovili smo podružnico Narodne strokovne zveze, pri kateri se je organiziralo okoli 300 delavcev rudnika, steklarne in kemične tvornice. V novi postojanki narodnega strokovnega gibanja vidimo prvoborniteljico za izboljšanje našega obupnega položaja. Nič se ne plašimo nasprotnikov, ki bi nas najrajši vtopili v žlici vode. Spremlja nas prijateljstvo narodne javnosti, pa tudi podpora s te strani ne bo izostala, ako jo bomo potrebovali.

V nedeljo 25. t. m. ob pol 9. bo v Sokolskem domu občni zbor podružnice NSZ. Tu bomo pretehtali, koliko smo ustvarili v treh mesecih obstoja. Sodba bo za odbor gotovo laskava, ker nihče ne more zanikati teh vidnih uspehov. Toda to nam ni dovolj. Hočemo složno in vneto delati na tem, da dosežemo vse naše pravice, ki nam po zakonih pristajajo. Hočemo se boriti proti zatiralcem delavskega stanu, dokler jih ne primoramo, da bodo dali za pošteno naše delo tudi plačilo, vredno človeka.

MORAVŠKE NOVICE.

Občinski proračun za leto 1934. — Občni zbor JNS. — Sokolska prireditel. — Predpust v znamenju stiske. — Smrtna kosa.

Moravče, februarja.

Ko so lani nastale sedanje velike občine, nas je predvsem zanimalo, kakšno bo njih gospodarsko življenje. Kakor znano, sestoji nova moravska občina iz prejšnje moravske, drtijske in peške občine in iz vzhodnega dela brezoviške občine. Prva je imela lansko leto 96.269 Din izdatkov in 90odstotno doklado. Druga je izdala 47.312 Din in pobirala 128odstotno doklado. Izdatki peške občine, ki je naložila 120odstotno doklado, pa so dosegli znesek 30.075 Din. Na del brezoviške občine bi odpadlo kakih 8000 Din izdatkov. Skupni izdatki vseh teh občin so znašali torej 181.656 dinarjev. Letošnji proračun velike moravske občine pa nam podaja nastopno sliko: Skupni izdatki so preračunjeni na 166.469 Din. Razen trošarine, mesarstvo, lov in drugi dohodki pa nam bodo dali 44.760 Din. Primanjkljaj v znesku 121.800 Din bo krila 110odstotna občinska doklada na celotni davčni osnovi, ki znaša letno 110.728 Din. Med skupne izdatke je prišeta vsota 10.000 Din za gradbo novega občinskega doma, ki nam bo prej ko slej potreben.

Občni zbor naše krajevne organizacije JNS, ki se je vršil prejšnjo nedeljo v dvorani Zadružnega doma, je bil prav sijajno obiskan. Nepričakovano obilna udeležba je pokazala, kako živo čutimo potrebo združenja na pravilni osnovi, kjer edino nam je zajamčena boljša bodočnost. V tem smislu nam je predaval svetnik g. Ravtar iz Kamnika, čigar izvajanja so bila sprejeta z odobravanjem. Nato so zborovalci soglasno potrdili predlagani ožji in širši odbor, ki je izvolil ponovno za predsednika župana g. Ignacija Tomca, moža vztrajnega dela in odločne volje. Takoj po zborovanju je sprejel novi odbor več novih članov, kar dokazuje, da naše število stalno narašča.

Člani moravškega Sokola so na pustni večer uprizorili starodavno «Županovo Micko» s prav dobrim uspehom. Lepa udeležba je pokazala, da ima naš Sokol med nami mnogo prijateljev. Po predstavi se je razvil v dvorani Zadrugnega doma lep družabni večer ob prijetni domači zabavi.

Letošnji predpust smo preživeli brez običajnega hrupa. Porok ni bilo mnogo in svatbe so se vršile tiho in mirno. Šum po gostilnah je ponehal. Mnogi, ki bi ga radi stisnili kak litrček, so brez evenka; razen tega so nam gostilničarji še podražili vino. Kakih večjih pretepov sploh ni med nami. Semintja nastane kaka praska, pa se hitro pomirijo duhovi. Nekje pa so ponoči le frčala polena. In nekdo je zgrabil vile ter jih izza ogla porinil v nasprotnika. Domače je silno skrbelo, ker so slišali, da ga je kar predrl. Toda ranjenec se ni oglasil, vile pa so našli drugo jutro zasajene v smrekovo butaro.

Smrtna kosa letošnja zimo kosi prav pridno med nami. Nedavno smo pokopali posestnika Antona Barliča iz Brodov. Mož je v najlepši moški dobi popolnoma ohromel ter si štiri leta ni mogel pomagati z nobenim udom. — V Tustanju je umrla posestnica Helena Pernuševa, ki so jo spremili k večnemu počitku vrhpoljski gasilci in moravska gasilska godba. — V Pečah pri Moravčah je prejšnjo nedeljo med prvo mašo nenadno umrl Janez Avbelj, tamošnji cerkovnik. Mož se je sesedel pred cerkvijo, odkoder so ga odnesli v bližnjo hišo, kjer je takoj izdihnil. — V Tustanju je preminila prejšnji teden gospa Marjeta Mihelčičeva, mati občinskega odbornika g. Alojzija Mihelčiča. Kako priljubljena je bila pokojnica v svoji okolici, je pričal krasen pogreb, katerega so se udeležili vrhpoljska šolska mladi, gasilci z Vrhpolja in iz Moravč, godba in pevec kulturnega društva.

PREKMURSKI GLASNIK

JUGOSLOVENSKA NACIONALNA STRANKA V MURSKI SOBOTI KREPKO NAPREDUJE.

Murska Sobota, februarja.

Pred dnevi se je vršil letni občni zbor občinske organizacije JNS v Murski Soboti, ki se ga je udeležilo okrog 200 volilcev. Prisotna sta bila tudi poslanec g. Josip Benko in župan g. Ferdo Hartner.

Po poročilu predsednika g. Čeha je povzel besedo gosp. narodni poslanec, ki je orisal vse težkoče, ki težijo naše ljudstvo. Poljudno je razložil zakon o zaščiti kmetovalcev, s katerim se je našla srednja pot, da ne bodo oškodovani niti upniki niti kmetje, ki si trenutno ne morejo pomagati. G. poslanec je posredoval glede zaposlitve čim večjega števila naših sezonskih delavcev v Franciji. Agrarna reforma je prešla naposled v izvršitev in bo vsakdo lahko odplačal dovoljeno zemljo v 20letnih obrokih. Omenil je tudi letošnji državni proračun, predvsem pa veliko skrb naših oblastev za brezposelnost. Upanje je, da bo v zvezi z akcijo za brezposelnost prišla do uresničenja gradba mostu čez Mur pri Petanjcih, ki bi bil važna pridobitev za vse Prekmurje. Glede kmetijske šole v Rakičanu je izrazil željo, naj bi se vršili dvomesečni tečaji v raznih sezonah, ker je celoletni pouk za enkrat nemogoč. Za izvajanja g. poslanca so se vsi navzočni zahvalili z aplavzom. Za njim je izpregovoril še župan g. Hartner, ki je pozival zborovalce k složnemu delu.

Sledila so poročila posameznih društvenih opravnikov, nato pa so se vršile volitve novega odbora, ki je ostal v glavnem neizpremenjen z g. Francem Čehom na čelu. Na novo so bili izvoljeni v odbor gg.: Ferdinand Hartner, Franc Urek in Kristijan Pertot. Pri slučajnostih se je oglasil k besedi podžupan gosp. Pertot ter izrazil željo, da bi se drugo leto spet otvoril peti razred gimnazije, če mogoče spodporo banovine. Obenem je predlagal, da bi se ustanovil pododbor agrarne zajednice. Temu predlogu se je pridružil tudi poslanec g. Benko, ki je obenem zaprosil, naj gošpod podžupan prevzame organizacijo pododbor.

NAŠI NA TUJEM

SMRT 80LETNE WESTFALSKE ROJAKINJE.

Dortmund-Eving, februarja.

Dne 7. t. m. smo spremili k večnemu počitku obče spoštovano go. Marijo Britovškovo, rojeno Tajnikovo. Blaga mati je doživela 80 let. Bila je mirna in pobožna žena.

Kako je bila priljubljena, je pričal pogreb, ki se ga je udeležilo tudi Društvo sv. Barbare z zastavo.

Blaga mamica zapušča žalujočega moža, s katerim sta oktobra lani praznovala 40letnico poroke, tri omožene hčerke in mnogo vnukov. Bivala je tu pri omoženi hčerki že mnogo let. Dve hčerki rajne sta omoženi v Jugoslaviji. Naj bo rajniki lahka tuja zemlja!

Tu v bližnji okolici imamo še tri 80letne rojake. Daj jim Bog še mnogo let srečnega življenja!

STRAŠNA SMRT MLADE AMERIŠKE ROJAKINJE V PLAMENIH

Cleveland, februarja.

V Clevelandu je nedavno nastal požar v hiši Slovaka Labude, ki je bil poročen s Slovenko Tomšičevo. Ogenj je presenetil Labudove v spanju. Labuda, ki ga je zbudil dim, je naglo vstal, zbudil oba sinčka in ženo ter hotel z njimi pobegniti iz stanovanja. Ko je odprl sosedne sobe, mu je udaril plamen v obraz. Naglo je zaprl vrata in planil v kuhinjo, ki je bila prav tako v plamenih. Skozi tretja vrata je izkušal priti na hodnik, gost dim ga je pa začel dušiti, da se je moral takoj vrniti v svojo sobo. Družina je bila v strašnem položaju. Ves obupan je Labuda skočil skozi okno na dvorišče ter ostal po srečnem naključju nepoškodovan. S pomočjo sosedov je k hiši pristavil lestvo ter najprej rešil gotove smrti starejšega sinčka, ki je že visel na robu okna. Nato je še enkrat planil v gorečo hišo, da reši ženo in drugega sinčka.

Potem so prišli na pomoč tudi gasilci. Nesrečne žene pa niso mogli več rešiti, medtem ko je bil štiriletni sinček še živ. Labudova žena je zgorela. Ker so se sosedje pritožili, da so bili gasilci pri požaru pijani in da so sokrivi smrti nesrečne Angele Labudove, je policija uvedla preiskavo.

Tudi v Milwaukeeju je sredi noči nastal ogenj v neki hiši, kjer sta stanovali tudi dve slovenski stranki. V samih nočnih srajcah so morali Erhlovi in Tekavčevi bežati na prosto. Ogenj ni zahteval človeških žrtev, pač pa je gmotna škoda precejšnja.

Banka Baruch

15, Rue Lafayette, PARIS

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. Vršijo vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija: št. 1458-66; Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

ŽENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Preste. Umesi v bolj trdo testo 30 dek moke, ki jo poprej dobro segrej, 15 gramov kvasca, razmešanega v mali količini mleka, ki naj poprej vzhaja, malo posoli in po potrebi prilij še toliko vode, pomešane z mlekom, kolikor je testo pač potrebuje, da postane malo mehkejše kakor za rezance. Dobro umeseno testo pokrij s prtičem in ga postavi na tople kraj čez noč, da

vzhaja. Drugi dan testo še enkrat premesi in oblikuj iz testa za svinčnik debele svalke in nato prestice. Preste zlagaj na prtič, posut z moko, in jih pusti vzhajati. Potem jih deni kuhati v vodo, ki jo takole pripraviš: V kozo vlij en in pol litra kropa in raztopi v tej vodi 25 gramov lužnega kamna. Presto deni v to tekočino in ko pripplava na vrh, je kuhana, vzemi jo iz kropa in položi na sito, da se odcedi; nato zloži prestice na pekačo, dobro posuto z moko, jih potresi nekoliko s soljo in v pečici speci, da postanejo zlato-rumene.

Torta z lešnikovo kremo. Umesi v testo 20 dek moke, dva rumenjaka, zavitek vanilijevega sladkorja, 15 dek sirovega masla, sok in naribano lupinico pol limone in dve žlici ruma. Testo razdeli na tri dele. Dva dela še enkrat premesi, razvaljaj v velikosti tortnega modela ter položi v pomazani tortni model. Nato stolci sneg dveh beljakov, primešaj k snegu 10 dek zmletih lešnikov (lahko vzameš tudi mandeljne ali orehe), 10 dek sladkorja v prahu, dve žlici ruma in 5 dek rozin ali citronata ali pa kutnovnega sira. Zdaj namaži na testo najprej mezgo (precej na debelo), čez pa stresi lešnikovo kremo, jo lepo razravnaj in naredi iz dela testa kakor svinčnik dolge debele palčice, katere pokladaj po torti v obliki mreže, nato pa testo speci, a ne v prevroči pečici. Peči približno eno uro. Pečeno torto postavi čez noč na hladno in jo šele drugi dan razreži in daj na mizo. Torto lahko še izboljšaš, če jo namažeš med štrikoti v mreži z mezgo in na vrhu nadevaš še stolčene sladke smetane.

Slane palčice. Umesi v testo: 25 dek moke, 12 dek sirovega masla, 12 dek naribanega, bolj suhega bohinskega sira, malo soli, dva rumenjaka in tri žlice goste kisle smetane. Umešeno testo pokrij s prtičem in pusti na hladnem dve uri. Nato testo tanko razvaljaj (četrt centimetra na debelo) in zreži na deset cm dolge in dva prsti široke kose, jih pokladaj na pekačo, posuto z moko, jih pomaži z raztepenim rumenjakom, posuj s soljo in kumno ter jih zlatorumeno speci.

Slane zvezde. Zavri v loncu četrt litra vode, kateri si dodala 10 dek sirovega masla in malo soli. Mešaje stresi v lonec še toliko moke, da dobiš gost močnik, ki naj s3 med neprestanim mešanjem toliko časa kuha, da testo odstopi od lonca, nato pa postavi vse skupaj na hladno. Shlajeno testo potem stresi na desko posuto z moko, ga razvaljaj na pol cm na debelo, izreži z obodcem zvezde, jih položi na pekačo, posuto z moko, pomaži z raztepenim rumenjakom, posuj z drobno soljo in jih zlatorumeno speci.

Praktični nasveti

Vlažno stanovanje ima vedno slab duh po vlagi, ki se še poveča, kadar ribamo tla. Ako pa dodamo vodi malo terpeatina, ostane v podu prijeten duh in se zatohli duh izgubi.

Plesnoba prezenemo za dalje časa iz stanovanjskih prostorov, če pomažemo stene, kjer so plesnivi madeži, s tole tekočino: En del salicilne kisline, pet delov špirita dobro zmešamo in pomažemo steno. Plesnoba izgine za več mesecev. Treba pa je stanovanje večkrat temeljito prezračiti.

Plišaste prte in pregrinjala lahko tudi operemo, kadar so zamazani. Kadar nam pri pranju perila ostane lug, namočimo v ta lug, ki sme biti le mlačen, plišasti prt, ga pustimo v lugu pol ure, nato ga rahlo premanemo v lugu, izperemo v čisti mlačni vodi ter obesimo, da se odcedi. Iztiskati ga ne smemo. Ko se je prt malo odcedil, ga zavijemo v kake stare, toda čiste krpe, ki popijejo še ostalo vlago. Čez nekaj časa obesimo prt spet na vrh, da se popolnoma posuši, nato pa ga z mehko ščetko skrtamo v smeri dlačice in prt bo kakor nov.

Pohištvo, ki ga že dalje časa nismo čistili in prenovili, je izgubilo svoj sijaj in postalo motno. Da ga spet osvežimo, mu je treba najprej osnažiti madeže in mušje pike, nato ga namažemo s tole tekočino: En del lanenega olja segreje in mu primešamo en del voska. Ko se vosek

razlopi, dobro zmešamo. S to tekočino potem namažemo prav natanko pohištvo in naposled zdrgnemo s suho krpo. Pohištvo se bo svetilo kakor novo.

Srebrne predmete najlepše osnažimo s to-le zmesjo: En del salmijakovega cveta zmešamo z enim delom mehke krede in s tem zdrgnemo srebrne predmete. Naposled pa jih zdrgnemo še enkrat s čisto krpo.

PROGRAM RADIA LJUBLJANE

od 25. februarja do 4. marca.

Nedelja, 25. februarja: ob 7.30: Premovanje govodi v letošnji sezoni (inž. Beno Wenko); 8.15: poročila; 8.30: Gimnastika (Ivko Pustišek); 9.00: versko predavanje (dr. Mihael Opeka); 9.15: prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve; 9.45: plošče; 10.00: O pomenu dvojčkov in njihovi socialni manjvrednosti (dr. Božo Škerl); 10.30: moški pevski zbor «Svoboda» iz Hrastnika; 11.15: slovanska glasba (radijski orkester); 12.00: čas, ruska instrumentalna in vokalna reproducirana glasba; 16.00: Izboljševanje zemljišč (inž. Alfonz Pirc); 16.30: ljudska igra (skupina ge. Danilove); 17.30: citre in harmonika na ploščah; 20.00: prenos operete iz Ljubljane, v odmoru čas in poročila.

Ponedeljek, 26. februarja: ob 12.15: reproducirane Dvořakove kompozicije; 12.45: poročila; 13.00: čas, filmski zvezdniki pojo (plošče); 18.00: gospodinjstva ura: Snaženje madežev (ga. Prašnikarjeva); 18.30: O verstvih (Franc Terseglav); 19.00: reproducirane uverture; 19.30: poročila za tujino v esperantu (profesor Modrijan); 20.00: kabaretni večer; 22.30: čas, poročila, plošče.

Torek, 27. februarja: ob 11.00: šolska ura: Uskoki, čuvarji našega morja (Pirnat); 12.15: Pogorah je ivje, po dolinah je mrz (zima v pesmi in glasbi na ploščah); 12.45: poročila; 13.00: čas, reproduciran orgelski koncert; 18.00: otroški kotiček: Otroci pripovedujejo (Ferdo Delak); 18.30: Čajkovskij: Casse noisette (reprodukcija); 19.00: francoščina (profesor Prezelj); 19.30: Stara Ljubljana (Rudolf Dostal); 20.00: glasbeno predavanje; 20.30: radijski orkester; 21.15: vokalni koncert Dolenčeve; 21.45: čas, poročila, lahka glasba; 22.30: angleške plošče.

Sreda, 28. februarja: ob 12.15: operni zbori na ploščah; 12.45: poročila; 13.00: čas, koračnice v reproducirani glasbi; 18.00: komorna glasba (radijski kvintet); 18.30: radijski orkester; 19.00: O socialni vzgoji (dr. Stanko Gogala); 19.30: literarna ura: radijski razgovor z Vombegarjem; 20.00: klavirski koncert ge. Rusyjeve s spremljevanjem radijskega orkestra; 20.45: pevski koncert zbora «Ljubljanskega Zvona»; 21.20: Fantje na vasi; 22.00: čas, poročila, reproducirani odlomki iz zvočnih filmov.

Četrtek, 1. marca: ob 12.15: reproducirani orkestralni koncert; 12.45: poročila; 13.00: čas, glavni pevci v reproducirani glasbi; 18.00: Nega bolnika (ga. Hočevar-Megličeva); 18.30: srbohrvaščina (dr. Rupert); 19.00: pogovor s poslušalci (profesor Prezelj); 19.30: plošče po željah; 20.00: prenos iz Zagreba; 22.00: čas, poročila, radijski jazz.

Petek, 2. marca: ob 11.00: šolska ura: Ob 90letnici Jurčičevega rojstva (dr. Rudolf Kolarič); 12.15: ciganska glasba (plošče); 12.45: poročila; 13.00: čas, tamburaški zbori (reprodukcija); 18.00: slovenska narodna pesem v samospelavih (plošče); 18.30: Alkohol in kriminaliteta (doktor Bajič); 19.00: sokolstvo; 19.30: Izlet za nedeljo (dr. Rudolf Andrejka); 20.00: orgelski koncert Pavla Rančigaja; 20.30: vokalni koncert Štefke Korenčanove; 21.00: rusko glasbo bo izvajal radijski orkester; 22.00: čas, poročila, radijski jazz.

Sobota, 3. marca: ob 12.15: baletna glasba na ploščah; 12.45: poročila; 13.00: čas, pester reproducirani koncert; 18.00: Ob 90letnici Jurčičevega rojstva (Priatelj); 18.50: plošče, stanje avtomobilskih cest; 19.00: Ljudski nauk o dobrem in zlu (dr. France Veber); 19.30: zunanji politični

pregled (dr. Jug); 20.00: radijski orkester; 20.45: vokalni solistični koncert ge. Antonije Skvarčeve; 21.15: flauta solo s klavirjem (Karel Trost); 21.45: čas, poročila, radijski jazz.

ZANIMIVOSTI

× **17.000 ur je spala.** Iz Oak Parka v Zedinjenih državah poročajo, da se je tam mlado dekle z imenom Patricia, zbudilo po 17.000urnem spanju. To se čuje neverjetno, toda resni ameriški učenjaki potrjujejo vest, da je Patricia spala nepretrgano skoro dve leti. Pred dvema letoma bi morala Patricia slaviti svoj 17. rojstni dan. Čakali so jo že ob slavnostno pripravljeni mizi in ker je dolgo ni bilo na izpregled, so menili, da se je zamudila z oblačenjem. Potem pa so šli domači v njeno sobo in so videli, da je šla v posteljo in da trdno spi. Spala je celo tako trdno, da je niso mogli z ničemer prebuditi. Poklicali so zdravnika, a tudi ta ni vedel pomoči. Dekle je spalo še naslednje dni dalje in zdravniki so se morali odločiti, da jo bodo umetno hranili. Umetno prehranjevanje ji je dobro delo. Ni je sicer prebudilo, pač pa se je mladenka, ki je bila prej suha, v spanju kar razcvetela in je dobila bolj polne oblike. Postala je prava lepota. Prešli so dnevi in meseci. Domači so se nekako privadili čudni bolezni, ki je pa vzbudila tem večje zanimanje po deželi. Speča lepota je prejela celo nešteto ženitnih ponudb. Seveda ji niso nič zalegle. Mnogi zdravniki so prišli na njen dom, da bi jo poizkusili zbuditi. Toda Patricia je spala dalje. Pred nekoliko dnevi pa se je Patricia nepričakovano sama od sebe dvignila v svoji postelji ter pogledala v svet z začudenimi očmi. Zbudila se je. Nihče ne ve, kaj je bil vzrok njene čudne spalne bolezni. Zbudila se je pravočasno, kajti čez nekoliko dni bo lahko slavila nov rojstni dan. Zdravniki se boje samo tega, da bi ponovno ne zaspala, kar je po njihovem naziranju povsem mogoče.

× **Kako se varujemo nahoda in hripe.** O hripi, kašlju in nahodu je bilo že ogromno pisanja, a vendar je potrebno vedno znova opominjati ljudi na nevarnost teh bolezni. Da so to nevarne bolezni, nam kažejo predvsem številke umrljivosti. Znanost ve čisto dobro, zakaj svari ljudi posebno pred hripi. To je ena najzavratnejših bolezni in vsi vemo, koliko žrtev zahteva vsako leto. Hripa, ki je znana tudi pod imenom španska bolezen, je ob koncu svetovne vojne zahtevala več smrtnih žrtev kakor vojna sama. Na vsak način je potrebno, da se obvarujemo okuženja z nevarnimi bacili prehladnih bolezni. Kot osnovno pravilo naj velja: V usodnih časih in tudi drugače se varuj stikov z bolnimi ljudmi. Z zdravniškega stališča je sploh velika brezobzirnost, da za takšno boleznijo oboleli ljudje ostavljajo postelj in stopajo med ljudi. Malo kihanja in malo kašljanja, šestokrat pa že samo govorjenje ali dotik z roko zadostuje, da okužijo drugega človeka. Zato se izogibaj prehladenim ljudem, a če si sam prehlajen, bodi toliko obziren in ostani doma. Odveč je govoriti o dejstvu, da je varovati se bolezni bolje kakor bolezen zdraviti. Prav glede prehladnih bolezni pa je znanost storila že mnogo, da se jih morejo ljudje očuvati. Profesor Bier priporoča zoper vsak začetni nahod jodove kapljice. Lekarniška industrija je izdelala nešteto jodovih proizvodov, ki se rabijo v ta namen. Dobro sredstvo zoper začetno stanje bolezni je tudi potenje. Potenje je z zdravstvenega stališča sploh vedno zdravilno in ne manjka nam raznih čajev v ta namen. A samo domača sredstva ne zaležejo vedno. V resnejših primerih je treba pozvati tudi zdravnika na pomoč.

× **Zibanje ni zdravo.** Nobena mamica naj ne bo presenečena, če zagleda nekega večera na pragu sitnega soseda, ki se bo jezil, da njen ljubljeneц z zibelki od jutra do večera tuli. Zakaj pa se otrok tako dere? Ker matere ne vedo, da zibanje otrok ni zdravo. Res je sicer, da otroka z zibanjem in učenjem omamimo, toda to ne

traja dolgo. Spanec tako uspavanega otroka ni tak, kakor bi moral biti. Ker ga umetno priključimo, ni globok, temveč lahek in kratek, a posledica je, da se otrok ne odpočije. Matere bi morale zlasti vedeti, da je po jedi zibanje otrok naravnost nevarno. Otroku se prevrača želodec in navadno začne bljuvati. Mamica je v skrbeh, kaj mu je, in takoj misli na bolezen, da je postalo otroku slabo. Otroku se navadi zibanja in takoj začne spet jokati, ko ga nemo zibati. Tako mora mamica skakati iz postelje in ga vedno znova zibati, obenem pa se jeze sosedje, ker nimajo miru. Otroku postane prava nadloga za družino in mir. Nasprotno pa otroci, ki jih ne navadimo na uspavanje z zibanjem, bolje spe, njihova telesa se utrjujejo in sosedje ne godrnjaajo. Pustite otroke, naj se nauče sami zaspiti. V življenju jih tudi ne bo nihče zibal. V tem pogledu so tako zvane malomarne matere prav za prav boljše, ker bolj skrbijo za zdravje svojih otrok. Seveda velja tudi tu zbrani rek, da je navada železna srajca. Če otroka navadijo na zibanje, ga je pač hudo odvaditi.

× **Zvok razkraja.** Ko slišimo lepo glasbo, pravimo, da nam kar zastane kri. Kdo bi si mislil, da ima ta trditve tudi mnogo znanstvene podlage. V delavnici zdravniške fakultete na nekem ameriškem vseučilišču sta dva učenjaka ugotovila, da lahko močni zvoki tako vplivajo na snovi, da povzročijo v njih kemične izpremembe. Posrečilo se jima je na primer s takimi, seveda zadostno močnimi zvoki skuhati jajce.

× **Beli maharadža.** V Londonu se mudi edini beli maharadža, vladar kraljevine Saravaka. Maharadža je mladenič lepih svetlih las in modrih oči, ki izdajajo tip pravega Angleža. To pa ni nobeno naravno čudo, kajti vladar Saravaka je potomec angleškega oficirja Jamesa Brucka, ki je postal po čudnem naključju vladar kraljevine, po površini večje od Anglije. James Bruck je služil leta 1825. v Indiji kot oficir angleške vojske. V bitki je bil ranjen in vrnil se je v Anglijo, kjer se pa ni mogel sprijazniti z dolgočasnim življenjem. Ko je podedoval lepo premoženje, je kupil in opremil jahto, zbral okrog sebe nekaj podobnih mu pustolovcev in se napotil okrog sveta. Pot ga je privedla tudi na otok Borneo, kjer ga je sprejel v službo maharadža Saravaka Muda-Hassim. Kmalu je postal njegov prvi svetovalec. Nekega dne je maharadžo strmoglavil s prestola in zasedel njegovo mesto. Po njegovi smrti je zasedel prestol nečak Charles John Bruck, čigar naslednik je sedanji maharadža Sir Charles Wiher Bruck.

× **Ženitna ponudba v steklenici.** Neki angleški mornar je potegnil iz morja plavajočo steklenico in našel v njej sliko lepega dekleta in listek, popisan z zelo okorno roko. V steklenici je bila ženitna ponudba lepega dekleta mornarju, ki bi se hotel oženiti. Dekle je pisalo v slabi angleščini, da prebiva na otoku Mainlandu blizu severne Škotske in da bi najrajši za moža mornarja. Na steklenico z ženitno ponudbo je po naključju naletela ribiška ladja in vsen 11 mož posadke se je zaljubilo v lepo dekle po sliki. Pri mornarjih se ljubezen kaj hitro vname, ker žive pretežno na morju, in kadar stopijo na suho, so seveda zelo žejni ljubezni. Zaljubljeni mornarji so prosili kapitana, naj jim dovoli poiskati lepo dekle. Kapitan je dovolil in mornarji so res kmalu našli lepo ribiško hčerko. Povabili so jo na ladjo, da bi si izbrala izmed njih moža. Dekle pa si je izbrala kapitana, ki jo je tudi kar požiral z očmi. Kapitan je bil s tem zadovoljen in tako so se mornarji obrisali pod nosom.

× **50 ljudi je zgorelo v vlaku.** Na stranski progi Campiglia—Piombino v Italiji se je pripetila med železniškima postajama Populonio in Portovecchio huda železniška nesreča. Potniški vlak je trčil v motorni vlak, ki ni vozil po predpisanem času. Lokomotiva potniškega vlaka je skočila s tira, motorni vlak pa se je razbil in vnel. V motornem vlaku je zgorelo 50 potnikov. Vodja motornega vlaka je dobil hude poškodbe in je umrl med prevozom v bolnišnico. Iz motornega vlaka se je rešil en sam potnik, ki pa je dobil

prav tako zelo hude poškodbe. Trupla ponesrečenih potnikov so tako poškodovana, da jih ni mogoče spoznati.

× **Moderen način sleparjenja.** Češkoslovaška policija je zaprla v Libni v praški okolici poljskega državljan Böhma, ki je v teku dveh let vršil posebna sleparstva. Ponujal je po časopisih za nizke obresti posojila v poljubni višini za vse Böhme je prejel v teku dveh let čez 75.000 pisem. Rešil jih je 50.000 in nazadnje je sleherni dopisnik izgubil večji ali manjši znesek. Böhme je namreč predvsem zahteval 50 do 100 češkoslovaških kron koš stroške za pisanje. Potem ni odgovarjal na nadaljnja pisma in dajal je v liste oglase pod drugačnim imenom. Tako je uspešno izkoriščal lahkovernost in zaslužil pri tem poslu okoli dveh milijonov češkoslovaških kron.

× **Če je jetnik predebel.** Večkrat se zgodi, da straža zaloti jetnike, ki jo mislijo popihati iz ječe. Toda primer, ki so ga doživeli te dni v Aljubi na Portugalskem, je v zgodovini kaznilnic in pobegov iz njih pač edinstven. 36 jetnikov je bilo sklenilo pobegniti iz kaznilnice, kjer ni dovolj poskrbljeno za zabavo, da bi se ne dolgočasili. Domenili so se, da jo bodo skupaj popihali, in z združenimi močmi so hoteli izkopati podzemski rov. Delali so pridno. Naposled je bil rov izkopen in kot prvi je zlezel vanj kaznenec, vodja tolpe, ki je pa postal nesreča za vse. Jetniki sicer niso dobivali prav preveč hrane, vendar je bil pa mož tako debel, da je v podzemskem rovu obličal, da ni mogel ne naprej ne nazaj. Zaman so se njegovi tovariši prizadevali potisniti ga zdaj proti izhodu, zdaj pet nazaj v celico. Preklinjali so in škripali z zobmi od jeze, dokler se ni prebudil paznik na straži, ki je prihitel gledat, kaj se godi v celici. Seveda je takoj prikllical tovariše in šele pazniki so potegnili predebelega jetnika iz podzemskega rova. Potem so pa spravili vseh 36 jetnikov v samotne celice. Eden izmed njih je zaklical: To imaš, če je človek debel.

× **Mezge so ugnali z električno palico.** Iz Amerike poročajo, da so nedavno hoteli v St. Johnu naložiti 54 kanadskih mezgov na parnik, da bi jih odpeljali v Evropo. Kupila jih je italijanska vojska, ki hoče počasi svoje trenske konje zamenjati z mezgi, ki so bolj vztrajni. Italijanska vojska potrebuje 20.000 mezgov. Toda vkrcati mezga na ladjo ni malenkost, saj je znana njihova trma. Gledalci so se čudili, kako se je mornarjem posrečilo spraviti na ladjo mezge tako hitro, to je v dobrih desetih minutah. Na pomoč je prišla spet moderna tehnika. Eden priganjačev je imel nenavadno palico. Ta je bila zvezana s stikalom na električni tok. Ko se je mezeg upiral, ga je priganjač nalahno pogladil s čudovito palico in mezeg je kakor divji zbežal na ladjo.

× **Vremenske tvornice.** Na obnem zboru ameriške zvezdoslovne družbe je poročevalec Clayton poročal o svojih raziskovanjih glede mrzlega vremena na zemlji. Zanimalo ga je vprašanje, zakaj nastopa tudi v pozni zimi tako hud mraz, čeprav je sonce že zdavnaj visoko na nebu. Po njegovem mnenju je treba pripisati ta pojav «akcijskim središčem», ki so na določeni mestih zemske površine in ki jih on naziva prave tvornice vremena. Takšno akcijsko središče je na primer nad Južnim Atlantskim morjem med tropsko Afriko in izlivom Amazona, drugo spet nad Indijskim morjem, tretje v zmernem pasu. Če bi ta akcijska središča ostala stalno na istem mestu, potem bi bila naloga med vremenslovcem zelo enostavna; toda ti stalno menjavajo svoja mesta sledeč izmenjavi solnčnega sija. Kdor upošteva to okolnost in jo spravi v zvezo z menjavanjem solnčne lege v vsakem letnem času, bo našel ključ, na podlagi katerega bo lahko napovedal vreme za več časa naprej.

× **Najstarejše gledališče je na Kreti.** Profesor Luigi Perniere je objavil v vestniku rimskega starinskega zavoda popis razvalin, ki jih je odkril na otoku Kreti. Otok je bil v dvajsetem stoletju pred Kristusom središče takratne kulture in imel

mednarodni pomen sedanje Anglije. Raziskovalci so našli v bližini nekdanjega mesta Festosa razvaline v Homerjevi Odiseji omenjenih poslopij. Med njimi je posebno zanimivo velikansko gledališko poslopje, zgrajeno okoli leta 1580. pred Kristusom. Raziskovalci ga bodo poizkušali obnoviti, da bi ugotovili celotno obliko. Mogočno marmornato stopnišče je vezalo gledališko poslopje s kraljevo palačo, ki je najbrže postala žrtev potresa. V največji dvorani so našli ostanke prestola s čudnim napisom, ki ga še niso mogli prečitati.

× **Opice morijo živino.** Iz Južne Afrike poročajo o nenavadnem pojavu. V naselbini Graaf-Reineti so opice pričele moriti živino. Neki kmet je obvestil oblastva, da so mu opice v zadnjih štirih mesecih pomorile okoli 400 ovc. Neki drugi kmet je v okolici Oudeberga zastrupil 400 opic. To pa ni mnogo pomagalo, ker so na njihovo mesto prišle takoj druge. Kmetje zahtevajo od oblastev, naj v najkrajšem času razpišejo posebne nagrade za lov na opice, sicer jim bodo te pokončale vso živino.

× **Zelen dež.** V okolici Napolija je te dni v veliko začudenje prebivalstva padal kake pol ure dež zelene barve. Zelena barva se je po dežju še dolgo poznala na strehah.

× **Koliko jezikov govori človeštvo.** Francoska akademija v Parizu je nedavno preiskala vprašanje, koliko jezikov govori človeštvo. Prišla je do silno zanimivih zaključkov. Obstoji 6770 različnih jezikov, od katerih pa govori človeštvo samo 2796. Na prvem mestu je med jeziki prosvetljenih narodov angleščina s 160 milijoni ljudi; angleščino poleg tega razume nadaljnjih 60 milijonov zemljanov. Angleščini sledita ruščina in nemščina, ki ju govori po 90 milijonov ljudi. Njima sledijo: španščina s 55 milijoni, francoščina in italijanščina, vsaka s 45 milijoni, in portugalsčina s 30 milijoni. Francoščina je materin jezik 45 milijonov ljudi, toda razume jo 75 milijonov ljudi. O angleškem jeziku teče pravda: To je najbogatejši jezik s 455.000 besedami, ki pa so s 66 % francoskega (romanskega) izvora, kakor trdijo Francozi. Toda Angleži pravijo, da je devet desetih njihovih besed anglosaškega izvora. Za angleščino je najbogatejša po besednem zakladu francoščina, ki ima 210.000 besed; nato pride nemščina s 150.000 besedami, ruščina in italijanščina, vsaka s 140.000 besedami, in španščina s 120.000 besedami.

× **Ženske roke se večajo.** Neki novinar je na podlagi podatkov tvornic rokavic prišel do zaključka, da so se roke meščank v zadnjih letih povprečno povečale. Pred 20 leti so ženske po večini kupovale rokavice številke 5 ali 6, danes kupujejo rokavice velikosti 6-5 do 7-5. Zakaj so se ženske roke nenadno povečale? Meščanke so pričele tipkati na stroj in se bavijo s športom. To delo pač krepi roko in razvija mišičje.

× **Zamorci ne marajo dvojčkov.** Zamorci so trezni, zmerni ljudje in zato nimajo radi dvojčkov. Razočarani so, če se rode dvojčki in po večini mislijo, da gre za nepravilnost narave, ki jo je treba popraviti s tem, da dvojčke umore. Nekatera zamorska plemena celo domnevajo, da pomenijo dvojčki jezo bogov. Da se bogovi pomirijo, je treba dvojčke ubiti, obenem pa mora izginiti s sveta tudi mati, ki je bogove jezila. Mora se ali sama ubiti ali pa jo poženo v puščino, kjer umre od lakote, odnosno jo raztrgajo divje zveri. Da taka mati ne more več roditi dvojčkov, je seveda jasno. To so primeri skrajne krutosti. Pri drugih plemenih pa puste mater živo, dvojčke pa na njeno zahtevo umore, kajti zamorske žene smatrajo za sramoto, če rode dvojčke. Dvojčke stlačijo v velik lonec in jih odnese v gozd, kjer jih prepuste njihovi usodi. Zamorci ponskega plemena so pa bolj usmiljeni, vendar se pa tudi oni ne sprijaznijo tako lahko s to šalo narave. Njihovi stareji pravijo: Pričakovati enega otroka in dobiti dva, pomeni, kakor bi človek pričakoval zaušnico, pa bi mu kdo prisolil dve. Zato mora mati z dvojčkoma iz naselbine v posebno kočjo in ljudje se jih izogib-

ljejo. Toda to ne traja vse življenje. Čez šest let si dvojčki nekako pridobijo pravico do življenja in se lahko vrnejo v naselbino. Zamorci vajronskega plemena so pa dobri trgovci in dvojčke takoj prodajo, če jih pa ne morejo, jih puste v gozdu. Makalaško plemo pa ubije enega dvojčka, ki ga vržejo navadno divjim zverem, drugega pa puste materi.

× **Nov način, kako se pokončuje borov prelec.** Iznašel ga je profesor Dyck na visoki šoli za kmetijstvo in gozdarstvo v Brnu. Vodilo ga je dejstvo, da samice, ki so se pravkar izlegle iz zapredkov, razširjajo močan duh, ki privabi samce iz velikih daljav. Pri bubah z ženskimi metulji je zato treba, trdi učenjak, z dovajanjem umetne toplote doseči, da se zelo zgodaj izležejo. Tako dobljene samice je nato treba obesiti v gozdovih v primernih kletkah. Samci prilete nato v velikih množinah in se polove v pripravljene pasti. Ko se potem tudi v prosti naravi porajajo samice, jih ostane zelo mnogo neoplojenih, ker je bilo prej že toliko samcev uničenih. Seveda ta način uničevanja ne velja za gozdove, ki jih je napadel borov prelec v velikem obsegu. Kjer se pa borov prelec še ni tako zelo razpasel, ta način pač pomaga, da se škodljivec preveč ne razširi.

× **Alkohol, žledeni kamen in poapnenje žil.** Nihče ne dvomi o tem, da čezmerno uživanje alkohola človeškemu telesu škoduje. Po najnovejših raziskovanjih ameriškega učenjaka Learyja je pa zelo verjetno, da zmerno uživanje alkohola zdravju lahko koristi. Leary se je opiral na dejstvo, da se najde pri alkoholikih mnogo manj žledenih kamnov kakor pri popolnih abstinentih in da se pri alkoholikih nikakor ne pojavlja poapnenje žil prej kakor pri abstinentih. Nasprotno se je dognalo, da je ožilje pri ljudeh, ki uživajo alkohol vedno le zmerno, v razmerju s starostjo izredno dobro ohranjeno.

Maščevanje mrtvega gospodarja

(Pripovedka.)

Potočar ni bil srečen v zakonu. To ga je tako potrla, da si je sklenil vzeti življenje. Poprej pa je zagrozil ženi: «Ti si me uničila pred smrtjo, a jaz te bom po smrti...»

Moža so našli mrtvega in so ga pokopali. Takoj prvo noč po pogrebu ga je videl hlapec sedeti v veži za kamenito mizo. Prikazoval se je tudi drugim, pa ne le ponoči, marveč tudi podnevi. Videli so ga povsod, kjer so hoteli.

Največ je pretrpela njegova žena. Duh umrlega moža ji ni dal ne miru ne pokoja. Najhuje je bilo ponoči. Kamor se je genila, je čula votlo ropotanje. Molila je in dajala za maše, pa vse skupaj ni pomagalo.

Domačega župnika je prosila, naj ji pomaga. Naročil ji je, naj se zbere drugo noč 12 mož v njeni hiši. Storila je tako.

Okrog enajste ure je prišel gospod župnik. Pri sebi je imel štolo in blagoslovljeno svečo. Kmalu je pričelo v veži strahovito ropotati.

Duhovnik je pozval možake, naj pričnejo glasno moliti. Nadel si je štolo in odšel s prižgano svečo.

Vrnil se je čez kake pol ure ves premočen. «Mislim sem, da ga bom pregnal v planine, pa mi ni uspelo», je začel pripovedovati. «Odpravil sem ga sicer iz hiše, kamor se ne bo nikdar več vrnil, vendar pa bo ostal na domači zemlji, kjer se bo mučil do sodnega dneva...»

Gospod je govoril resnico. Pri Potočarju je nehalo strašiti. V gozdu za Lazom pa je vsako noč strašno lomastilo. Tam so videli drvarji čudno žival, ki se je potikala med grmovjem.

Soteščan.

**Postani in ostani član
Vodnikove družbe!**

Uspeh zdravljenja

zavisi v prvi vrsti v prepoznavanju pravega vzroka bolezni, kakor nas opozarja prav za prav že sama priroda s tem, da nam da čutiti bolezen, da je zdravje porušeno. Pri revma-

tičnih bolečinah, prehladu, za masažo, pri trganju v sklepih, bolečinah v križu, obrazu in po vsem životu imajo radi doma pravi Fellerjev Elsa-fluid, ki je že preko 36 let v rabi Fellerjev Elsa-fluid se dobiva v lekarnah in trgovinah te stroke po 6 Din, 9 Din in 26 Din. Po pošti najmanj 1 zavojček (9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 veliki specialni steklenici) 58 Din,

3 zavojčki samo 139 Din od lekarnarja Evgena V. Fellerja, Stubica Donja, Elsa-trg 360 (savska banovina).

Odobrilo ministristvo za socialno politiko in narodno zdravje Sp. br. 509 z dne 24. marca 1932.

Pomnite! Elsa-fluid ostane Elsa-fluid!

× Po 27 letih je izpregledal. V očesni bolnišnici v Londonu so na nekem bolniku izvedli prav mojstrsko operacijo, ki je dala vid slepecu, ki že 27 let ni videl solnca. Ko je bil star dve leti, je zaradi neke očesne bolezni oslepel. Operater je slepecu menjal roženici na obeh očesih, ki so ju vzeli drugim ljudem. Bolnik je nato izpregledal.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Zaušnice.

Sodnik: «Obtoženec vam je torej dal zaušnico. A kaj se je zgodilo potem?»

Tožitelj: «Potem sem dobil od njega še tretjo zaušnico.»

Sodnik: «Drugo, ste mislili reči.»

Tožitelj: «Ne, drugo sem dal jaz njemu...»

Dvojčka.

Sinček: «Mamica, moj prijatelj Jožek je danes dobil sestrico. Pravkar sem jo videl!»

Mama (ki je vedela, da sta dvojčka): «Kaj, samo eno?»

Sinko: «Dà, toda ta je nekaj posebnega. Leži v vozičku ter ima na vsakem koncu eno glavo.»

Lahko poizkusi.

A: «Ali mislite, da mi bo vaš krojač napravil obleko za poznejše plačilo?»

B: «Ali vas pozna?»

A: «Mislim, da ne.»

B: «No, potem lahko poizkusite.»

Rastlinojeder.

A: «Postal sem rastlinojeder.»

B: «Po nasvetu zdravnika?»

A: «Ne! Po nasvetu mojega mesarja, ki mi noče več dajati mesa na upanje.»

Mater božjo je hotel oslepariti.

Pri umiku avstrijskih vojakov čez neko reko v Rusiji je Petračevega Janeza, ko je brodil čez vodo, odnesel tok. Ves prestrašen je prosil Marijo pomoči: «Mati božja, najdebelejšo svečo ti kupim, če me rešiš.»

Komaj je Janez to obljubo izustil, že je zagrabil za vejo, ki je molela od brega. Videč, da se je poceni rešil, pravi: «Mati božja, ne bo nič, sveče so predrage.»

A v tem trenutku se veja odtrga in Janez pade v vodo. Ves prestrašen vzklikne: «Ah, Mati božja, ti pa res ne poznaš nobene šale...»

Krogli se naj ogne.

Ko so se vojaki odpravljali na vojno, je mati Ješpernica spremljala svojega sina do voza in ga poučevala: «Jenže, ljubi moj Jenže, ko boš videl, da bo krogla letela proti tebi, se ji ogni, ogni!»

LJUDSKA SAMOPOMOČ

v Mariboru, Grajski trg št. 7/I.

registrirana pomožna blagajna

paznanja vsem svojim cenjenim članom kakor tudi vsemu občinstvu dravske banovine, da je

njen obstoj popolnoma zagotovljen

po dosedanjem dotoku mesečnih prispevkov od dne 1. novembra 1933., torej od uveljavljanja novih pravil. — Vse govorice o našem zavodu, da bo prenehal, oziroma likvidiral, so lažnive. Proti razširjanju takih novic bodo sodnijsko postopali.

39

Blagajniško načelnstvo.

Izdaja za kolzorcij «Domovine» Adolf Ribnikar.

Urejuje Filip Omladič.

Za Narodno tiskarno Fran Jezeršek.

Žepne ure
od Din 35.—
naprej.

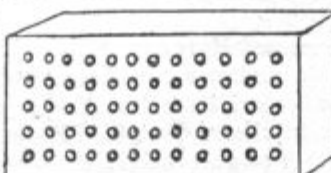
Zapestne ure
od Din 66.—
naprej.

Žepne in zapestne ure, budilke, kukavice, stenske ure, zlatnino in srebrnino kupite dobro in po nizkih cenah pri

H. SUTTNER, Ljubljana 6
PREŠERNOVA ULICA 4, poleg frančiškanske cerkve.

Cenik zastoj in franko.

Cenik zastoj in franko.

Zakaj luknjičasta zidna opeka?

1. Zato ker je taka opeka izborna izolacija proti mrazu in vlagi.
2. Zato ker je taka opeka za 30% lažja od polne zidne opeke.
3. Zato ker pri taki opeki prihranite na prevozu in temeljih.
4. Zato ker vam bo stanovanje suho in gorko.
5. Zato ker taka opeka ni dražja a boljše od polne zidne opeke.

Zahtevajte ponudbe!

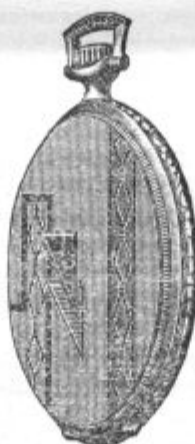
Prospekti in vzorci brezplačno!

Združene opekarne d. d. Ljubljana
Miklošičeva cesta št. 15 — Telefon 27-33

Zahtevajte brezplačni cenovnik

Chrom
tenka
anker
z 8 kam.
precizna
ura
Din
160.—

Ista ura
bolj tenka
z 10 kam.
relief
bročkanik
Din
200.—

Roskopf
prima
Din
70.—
Prima
budilka
z 1 zvon-
cem
Din
75.—

Ista
z 2 zvon-
cema
Din
85.—

Sletna garancija.

Za neustreznost vrnem denar.

A. Kiffmann, Maribor 143

Specialist samo za boljše ure!

Delo

v današnjih hudih časih si preskrbi še najlažje vsakdo s tem, da si uredi doma nekako domačo pletilnico. Mi nudimo delo vsakomur na ta način, da odvezujemo izdelane pletenine, dobavljamo prejo in izplačujemo mezdno za pletenje. To potrjuje mnogo zahval. Če želite tudi Vi dela in zaslužka, pišite zaupno po brezplačni navodila trdki: Domača pletarska industrija Josip Tomažič, Maribor, Krekova ulica št. 16.

Listnica uredništva

Koprivnik pri Bohinjski Bistrici. Če je dolžnik kmet zaščiten, ga ne morete izterjati, pač pa lahko zahtevate, da vam plačuje obresti, odnosno letne obroke, ki so določeni v zakonu.

Za Vas imamo:

Violine . . . 69 Din
Gitare . . . 138 Din
Mandoline 95 „
Harmonike 89 „
Tambure . 68 „
Gramofone 465 „
Zahtevajte brezplačni katalog.
MEINEL & HEROLD
tovarna glasbil
pr. podr. MARIBOR št. 104

MALI OGLASI

Kmetje dolžniki!

Pri ureditvi Vaših dolgov ste ali boste naleteli na razne ovire kljub temu, da ste zaščiteni. Obračajte se za pomoč vselej na «Zaščito», edino zadrugo te vrste v Sloveniji, ki na združni podlagi ureja za svoje člane tudi vse po uredbi o zaščiti kmeta.

«Zaščita», registrirana zadruga z omejeno zavezo, Ljubljana, Masarykova cesta 14/II.

Vsem dolžnikom!

Za Vas posluje «Zaščita», registrirana zadruga z omejeno zavezo, Ljubljana, Masarykova cesta 14/II. Zaupajte svoje težave, poverite ureditev svojih obveznosti zadrugi, ki je v nešteti primerih posredovala med upniki in dolžniki z dokazanimi in odličnimi uspehi.

42

Ženitna ponudba.

Starejšega železničarja ali drugega državnega uslužbenca želi poročiti srednjeletna posestnikova hči. Ponudbe na upravo «Domovine» pod: «Mirna jesen».

43

Pozor, kleparji in ključavničarji!

Ugodna priložnost! Popolnoma nov stroj za valjanje pločevine (Rundmaschine) najnovejše konstrukcije se po nizki ceni zaradi družinskih razmer prodaja. Prodajalec naslov se izve pri upravi «Domovine».

Ženitna ponudba.

Slovenec prijaznega značaja, star 28 let, ki biva v Franciji in ima 80.000 Din gotovine, se želi seznaniti zaradi poznejše ženitve s pridnim poštenim dekletom ali z vdovo v starosti od 20 do 28 let in s primeru premoženjem. Dopisi s sliko naj se naslavljajo: M. W. Villa Robinson, Quilleboeuf sur Seine Eure (France).

40